ΕΒΔΟΜΑΣ

ΈΤΟΣ Α' 1884 — ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ — 18 ΜΑΙΟΥ ΑΡΙΘ. 11

Ο ΓΚΙΩΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΚΟΥΚΚΟΣ

Ἡ παράδοσις ἐλησμόνησε νὰ συνδυάσῃ δύω τόσον ὅμοια πτηνά· καὶ τί νὰ ἐνθυμηθῇ πρῶτον καὶ τί ὕστατον ἡ πτωχὴ παράδοσις; εἶναι βεβαρημένη μὲ τοσαῦτα ἄθλα Ἑλλήνων κατὰ Τούρκων καὶ Τούρκων κατὰ Ἑλληνίδων, μὲ τοσαύτας βιωτικὰς περιπετείας τοῦ σοφολογιωτάτου Ναστραδίνου, μὲ τόσην ὑψηλὴν σύνεσιν καὶ εὐφυεστάτας ἐπινοίας τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν σοφοῦ Μπερτόλδου (πατρὸς καὶ υἱοῦ), ὥστε δὲν εὗρε καιρὸν νὰ ἀσχοληθῇ ἐπιμελέστερον περὶ τῶν πτηνῶν τοῦ ἡμετέρου κλίματος, τὰ ὁποῖα οὕτως ἔμειναν ἐλεύθερα νὰ πετῶσι, νὰ κρώζωσιν ὅ,τι καταβῇ εἰς τὴν πτερωτήν των κεφαλήν. Προσέτι, ἂν καὶ ἦναι γνωστὸν ὅτι πολλοὶ συγγραφεῖς εἴτε τοῦ παρόντος εἴτε τῶν παρελθόντων αἰώνων εἶναι αὐτόχρημα κοῦκκοι, περὶ ὧν τώρα πρόκειται, γνωστὸν οὐχ ἧττον ὅτι οἱ κοῦκκοι δὲν εἶναι συγγραφεῖς. Μὴ μεριμνῶντες περὶ τῆς τυπογραφικῆς ἀθανασίας οἱ ἀπρονόητοι! κατήργησαν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων τὴν χρῆσιν τοῦ παπύρου καὶ περιορίζονται νὰ ἐκφράζωσι τὰς ἰδέας αὐτῶν διὰ ζώσης ἀπαγγελίας· κούκκου κούκκου. Καὶ τί ἰδέαι, ὕψιστε παντεπόπτα, ἢ ἄλλως λεγόμενε Μέτς, ὀλίγον ὑψηλότερε τοῦ ἄντρου τῶν νυμφῶν[1]! ποία ποικιλία καὶ ἀφθονία ἰδεῶν! Ἰδέα πρώτη κού, ἰδέα δευτέρα κού, ἰδέα τρίτη κούκου, ἰδέα τετάρτη κουκούκουκου, κουκουκουκουκού· πῶς νὰ μὴ φωτισθῇ ἡ Βουλὴ καὶ πᾶς σύλλογος, εἴτε ὑπὸ μαθητῶν εἴτε ὑπὸ διδασκάλων ἀποτελούμενος, ὑπὸ τοσαύτης ῥητορικῆς;

Ἔπρεπεν, εὐγενὲς πτηνόν, τοὐλάχιστον νὰ ἦσαι καθηγητής, εἰ μὴ καὶ ὑπουργὸς ἐν Ἑλλάδι, ἂν δὲν εἶχες τὴν παράδοξον ἰδιοτροπίαν νὰ μὴ θέτῃς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου πίλον ὑψηλόν, ἀλλὰ νὰ τρέχῃς ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον καὶ ἀπὸ καμινάδας εἰς καμινάδα, ἐν μεγίστῃ περιφρονήσει τῶν ἐπιγείων. Ἐὰν μὴ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἀπέφευγες τὴν πολιτικήν, τὰ ἡμέτερα κόμματα θὰ σοὶ ἤνοιγον τὰς ἀγκάλας καὶ ὁ σταυρὸς τοῦ Σωτῆρος πρὸ πολλοῦ θὰ ἐκρέματο ὄχι ὡς ὁ μικροσκώληξ, τὸν ὁποῖον δὲν ἐπρόφθασες εἰσέτι νὰ καταπίῃς ἀπὸ τοῦ ῥάμφους σου, ἀλλ' ἀπὸ τῶν στιλπνῶν πτερῶν τῆς οὐρᾶς σου, ὡς ἡ ἀράχνη ἣν κάποτε σαρώνεις χωρὶς νὰ θέλῃς ὅταν ἐν βίᾳ φεύγῃς ἀπὸ τῆς καπνοδόχης φοβούμενος τὰς κατάρας τῆς γηραλέας οἰκοκυρᾶς, ἣν ματαίως ζητεῖ νὰ θέλξῃ τὸ κούκου σου. Ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη βασιλεύει σπανίως ἐπὶ γῆς, σπανίως καὶ δέκα μέτρα ὑψηλότερον τῆς γῆς, ἐκεῖ ὅπου δηλαδὴ εὐαρεστῆσαι νὰ ζῇς, ὅταν δὲν πεινᾷς καὶ δὲν διψᾷς, ἀλλὰ κατακυριεύεσαι ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῶν μουσικῶν σου ἐμπνεύσεων. Οὐχ ἧττον καίτοι παραγκωνιζόμενος καὶ παρεγνωριζόμενος, καίτοι ἀλήτης, ἄστεγος, διὰ πικρᾶς ἀδιαφορίας τοῦ κοινοῦ πληρονόμενος καὶ οὐδὲ δικαίωμα ψήφου ἐν Ἑλλάδι ἔχων, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐμποδίζει τοὺς ὁμοίους σου νὰ ἐπιτυγχάνωσιν ἐν ταῖς ἐκλογαῖς, ἀγαπᾷς τὴν Ἑλλάδα ὑπὲρ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην καὶ μόλις οἱ θύμοι τῶν βουνῶν αὐτῆς ἀναθαρρήσαντες ἐκ τῶν παταγωδῶν ἀπειλῶν τοῦ βορρᾶ ἐκχύσωσι τὴν πρώτην εὐωδίαν, πέριξ τῶν χωρίων καὶ τῶν πόλεων, σύ, ὁ κοῦκκος, ὁ ἀπαράμιλλος, ὁ ἀμίμητος, ὁ ἀνυπέρβλητος, ὁ ὅμηρος τῶν πτερωτῶν ἐθνῶν, τὸ καύχημα τοῦ ἐλαφροῦ ἀέρος, τὸ ἄλυτον μεταφυσικὸν πρόβλημα τῶν σοβαρῶν διανοιῶν, σπεύδεις εἰς τὴν Ἑλλάδα πρώτην, ἵνα εὐφράνῃς δωρεὰν ἀκοὰς ἀχαρίστους. . .

Ἀλλὰ μὲ παρέφερε μακρὰν ἡ χάρις τῆς ὅλης σου ὑπάρξεως ἐν γένει καὶ τῆς φωνῆς σου ἐν μέρει· δὲν ἐπρόκειτο ἀποκλειστικῶς περὶ τοῦ κούκκου καὶ δὲν ἤρχισα τῷ ὄντι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς· ἀλλ' ὅταν συναντᾷ τις καθ' ὁδὸν τοιούτους πειρασμούς, πῶς νὰ μὴ ἁμαρτήσῃ; ὅσα φωνάζουσι κού, δὲν εἶναι ὅλα κοῦκκοι· θὰ ἦτο τὸ αὐτὸ ὡσεὶ ἰσχυρίζετό τις ὅτι γνωρίζουσι γράμματα, ὅσοι γράφουσι βιβλία, ἢ ὅτι πονοῦσι τὴν πατρίδα ὅσοι εἶναι βουλευταί, ἢ ὅτι ἔχουσι συνείδησιν ὅσοι μεταχειρίζονται ἐν τῇ ὁμιλίᾳ αὐτῶν συχνάκις τὸν τύπον *ἐν συνειδήσει σοὶ λέγω*, ἢ ὅτι δὲν ἀγαπῶσι καμμίαν ὄρνιθα, ἐν συνοδείᾳ τῶν ὅσων ὠῶν ἠδύνατο νὰ γεννήσῃ ἐντὸς δύο μηνῶν, οἱ ἡμέτεροι εἰρηνοδίκαι. Προκειμένου δὲ τῷ ὄντι περὶ εἰρηνοδικῶν (ἐν ἄλλῃ ὁμοίᾳ εὐκαιρίᾳ γενήσεται λόγος καὶ περὶ δικαστικῶν κλητήρων) καὶ περὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τοὺς πτερωτοὺς διαδίκους, ὄρνιθας, γάλους, χῆνας καὶ λοιπά, σπεύδομεν νὰ παρατηρήσωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι θὰ χρειασθῶμεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ δικαστικόν τι πρόσωπον καὶ ἐπειδὴ εἶναι ἀποδεδειγμένον ὅτι ἡ κλάσις τῶν εἰρηνοδικῶν εἶναι μᾶλλον εὐπετὴς καὶ εὐφάνταστος τῶν δικαστικῶν δι' ὃν προείπομεν λόγον, ἐκλέγομεν ἕνα ἐξ αὐτῶν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς περὶ ἧς πρόκειται δίκης.

Διότι περὶ δίκης πρόκειται τῇ ἀληθείᾳ· καὶ τί δίκης, ὦ δεδοκιμασμένη εὐαισθησία τῶν Ἑλληνίδων! ἀκούσατε καὶ ἂν δύνασθε μὴ εὐχηθῆτε νὰ ἦσθε παροῦσαι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς φοβερᾶς διαδικασίας, ἔστω καὶ μὲ κίνδυνον νὰ ἀπολέσητε τὴν εὐκινησίαν τοῦ χαρακτῆρός σας ὡς ἐκ τοῦ βάρους τῶν τύπων τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας· διότι ἀκολουθῶν καὶ ἐγὼ τὸ παράδειγμα τῶν προκατόχων μου συγγραφέων ὅσοι ἔγραψαν περὶ γυναικῶν, συμφωνῶ ὅτι εἶσθε φιλοπεριεργώτατον γένος· ὑπάρχει δὲ τίποτε ἀξιοπεριεργώτερον τῆς δίκης μεταξὺ τοῦ γκιώνη καὶ τοῦ κούκκου, ἥτις συνέβη κατά τινα τῶν πεπαλαιωμένων ἤδη αἰώνων;

Νομίζω ὅτι βλέπω μίαν ἐξ ὑμῶν, ὦ ἀναγνώστριαι, πολὺ μικράν, πολὺ ζωηράν, πολὺ χαρίεσσαν καὶ πολὺ στρογγυλοπλασμένην νὰ ἔχῃ μίαν καὶ μόνην ῥυτίδα ἐπὶ τοῦ μελαγχροινοῦ μετωπιδίου της καὶ αὐτὴ ἡ ῥυτὶς φεῦ! νὰ προέρχηται ἐκ τοῦ μόνου αἰσθήματος τὸ ὁποῖον συνηθέστερον αἰσθάνεται, τοῦ πείσματος· καὶ ἔπειτα ἐπὶ τῶν ῥοδινῶν χειλέων της καὶ εἰς τὰ πέριξ, ἀριστερᾷ, δεξιᾷ, ἄνωθεν, κάτωθεν, πλαγίως καὶ εὐθέως, τῇ συνεργασίᾳ τῶν παρειῶν, τῶν σιαγόνων, τῶν ὀδόντων, τῆς μυτίτσας, τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν βλεφάρων, τῶν βλεφαρίδων καὶ τῶν ὀφρύων νὰ ἀνατέλλωσι καὶ καὶ νὰ δύωσι διάφοροι πολυερμήνευτοι μορφασμοί, κάθετοι ἢ λοξοὶ ἢ κυκλικοὶ ἢ παράλληλοι ἢ διάλληλοι ἢ πολύγωνοι καὶ πολύγραμμοι, μορφασμοὶ ἢ κρυφοὶ ἢ φανεροὶ ἢ πικροὶ ἢ γλυκεῖς ἢ γλυκόπικροι, ἀλλ' ὀρεκτικοὶ καὶ ἀπειράριθμοι, ὅσαι εἶναι αἱ σταγόνες αἱ σαλευόμεναι ὅταν λίθος ἐμπέσῃ ἐντὸς δεξαμενῆς, μορφασμοὶ ἔχοντες σκοπὸν ὅλοι νὰ μοὶ εἴπωσι: «καλὲ τί λέγεις; δίκη μεταξὺ τοῦ γκιώνη καὶ τοῦ κούκκου;»

Ναί, περιστερά μου· ναί, παπιαχήνα μου· ναί, δεσποινίς· καὶ ἡ ἀπόδειξις εἶναι ὅτι ἀνεκαλύφθησαν ἐσχάτως τὰ πρακτικὰ τῆς διασήμου ταύτης δίκης καὶ ἡ πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν ἔκθεσις τοῦ εἰρηνοδίκου γεγραμμένη ἰδιοχείρως ὑπ' αὐτοῦ διὰ τεμαχίου καθαροῦ ἄνθρακος ἐπὶ διαφόρων θρυμμάτων ἀγγείου, περὶ τοῦ ἀρχικοῦ σχήματος τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσιν εἰσέτι ἀμφιβολίαι μεταξὺ τῶν σοφῶν· ἀλλ' ἡ ἐπικρατεστέρα γνώμη εἶναι ὅτι ἀπετέλει τὸ σπάνιον ἐκεῖνο εἶδος τῶν ἀγγείων, ἐν αἷς αἱ μητέρες τῶν μητέρων ἡμῶν ἔβραζον τὰ φασόλια ἢ τὴν φακήν.

«Τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 30ῆς Μαρτίου, λέγει ἡ ἔκθεσις τοῦ εἰρηνοδίκου ἤμην ἐν τῷ οἴκῳ μου ἤτοι τῷ εἰρηνοδικιακῷ καταστήματι, ἥσυχος, ἡσυχώτατος, κύριε ὑπουργέ, διότι εἶχε παρέλθει πλέον ἡ ὀγδόη ὥρα καὶ εἶχον ἀπωλέσει πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ νὰ δειπνήσω· γερμανός τις ἀρχαιολόγος ἀνέγνω «πᾶσαν ἐλπίδα *τοῦ νὰ ὑπνώσω*» διότι δὲν παραδέχεται ὅτι ὁ ἐν λόγῳ εἰρηνοδίκης ἠσθάνετο τὸ ἀναξιοπρεπὲς αἴσθημα τῆς πείνης). Οὐχ ἧττον διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον καὶ διὰ νὰ σωθῶσιν οἱ ἐφέ-

1. Σ. τῆς Ἐ. Διὰ τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητὰς σημειοῦμεν, ὅτι ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ ἄντρου τῶν Νυμφῶν ὑπάρχει ἐαρινὸν ξενοδοχεῖον ὀνομαζόμενον συγχρόνως Μὲτς καὶ Παντεπόπτης, ὁ παραδοξώτατος συνδυασμὸς τῶν δύω τούτων τόσῳ ἀνομοίων ὀνομάτων δὲν διέφυγε τὴν ὀξύνοιαν τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως.

στιοι τύποι ἐπλήρωσα ὕδατος τὸ ζεωκάλλιον (ἐκ τοῦ ζέω, βράζω κάλλιον ἐν συγκρίσει δηλαδὴ πρὸς τὰ χάλκινα ἀγγεῖα : κοινῶς τσουκάλιον) καὶ ἔθηκα αὐτὸ πλησίον τῆς πυρᾶς· συνιστῶ εἰς τὸ ἔθνος τὴν μέθοδον ταύτην, κύριε ὑπουργέ· διότι καθ' ἃ ἐκ τῆς μικρᾶς μου πείρας γνωρίζω οὐδὲν ἄλλο παρηγορεῖ τὸν κενὸν στόμαχον ἀποτελεσματικώτερον, παρ' ὅσον ὁ ἦχος καὶ ἡ ἀναθυμίασις πράγματός τινος βράζοντος, ἔστω καὶ νεροῦ διαυγοῦς. Οὕτω παρήρχετο ὁ χρόνος ἐμμούσως· ἡ γλυκεῖα εὐφράδεια τοῦ παφλάζοντος ὕδατος ἔφερεν εἰς τὴν ψυχήν μου πάσας τὰς εὐτυχεῖς τῆς ζωῆς μου στιγμὰς καὶ μετὰ περιπαθοῦς ρεμβασμοῦ ἀνεπόλουν τοὺς προσφιλεῖς κώδικας, οὓς πρὸ ἓξ μηνῶν ἐπώλησα εἰς τὸν πρῶτον καὶ τελευταῖον ἴσως σπουδαστὴν ἐκ τοῦ χωρίου τούτου, ἀπερχόμενον εἰς Ἀθήνας πρὸς σπουδὴν τῆς Νομικῆς. Ἤθελον βεβαίως ἀποκοιμηθῆ ἐν μέσῳ τόσῳ γλυκέων ἀναμνήσεων, ἂν μὴ ἐξαίφνης ἤκουον κραυγήν τινα παθητικὴν διάτορον καὶ ἄγνωστον ἐμοί, ἐφ' ὅσον εἶχον ὅπως ὅπως τὸ δεῖπνόν μου καὶ ἤρχιζον τὸν ρόγχον τοῦ ἐπαρχιακοῦ ὕπνου μου ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Ἡ κραυγὴ αὕτη ἤρχετο δεξιόθεν καὶ ὄχι πολὺ μακρόθεν· ὑπελόγιζον ὅτι ὁ λάρυγξ ὅστις ἐξέπεμπεν αὐτήν, εἰς ὁποιονδήποτε εἶδος ζώου καὶ ἂν ἀνῆκε, θὰ ἵστατο ἀναμφιβόλως ἐπὶ τῆς στέγης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ χωρίου μας· ἡ κραυγὴ μίαν μόνην λέξιν εὐκρινῆ ἔλεγε μετὰ ῥυθμικῆς ἐντελείας χρονομέτρου κού, ἀλλὰ πολλὰς μυστηριώδεις ἐννοίας· δὲν παρῆλθεν οὐδὲ ὁ χρόνος ὃν συνήθως δαπανῶ διὰ νὰ πίω ἓν ποτήριον ῥητινίτου πλῆρες ὅταν ἄλλος πληρόνῃ—διότι διαφέρει ὁ χρόνος κατὰ τὸ πρόσωπον τὸ πληρῶνον—ὅτε ἤκουσα καὶ ἄλλην φωνὴν ἀριστερόθεν λέγουσαν καὶ ψάλλουσαν τὸ αὐτὸ πολυστένακτον κού, ἀλλὰ μετὰ κωμικοῦ τινος καὶ πολὺ ἀσθενεστέρου τόνου· ἐνόησα ὅτι μεταξὺ τῶν δύω λαρύγκων ἐξετελεῖτο ἢ μουσικὴ συμφωνία ἢ αἱματηρὸς ἀνταγωνισμός . . .»

Ἡ συνέχεια τῆς ἐκθέσεως ταύτης εἶναι δυστυχῶς κατεστραμμένη· μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν ὑπερεξήκοντα τραγῳδιῶν τοῦ Σοφοκλέους ὁ φιλολογικὸς καὶ καλλαισθητικὸς κόσμος δὲν ὑπέστη σκληροτέραν ἀπώλειαν· εἶμαι ἠναγκασμένος πρὶν προχωρήσω νὰ ἐκφράσω τὸν διάπυρον θαυμασμόν μου πρὸς τὴν χάριν καὶ τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ εἰρηνοδικιακοῦ τούτου ὕφους, καί τοι κινδυνεύω νὰ ὁμοιάσω γνωστούς μοι τινὰς συγγραφεῖς, οἵτινες ὅπως ἀποφύγωσι τοὺς ἐπαίνους τῶν ἄλλων ἐκ μετριοφροσύνης συντάσσουσιν ἰδίαις χερσὶ τὰς βιβλιοκρισίας τῶν βιβλίων αὐτῶν. Τὰ χειρόγραφα, τοὐτέστι τὰ θρύμματα τοῦ εὐγενοῦς σκεύους, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς περγαμηνὴ εἰς τὸν εἰρηνοδίκην, περιῆλθον εἰς τοιαύτην ἀθλίαν κατάστασιν, ὥστε δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἀποκατασταθῆ ὁλόκληρον τὸ κείμενον εἰς ἣν θέσιν ἄλλοτε εὐδοκίμως ἔβραζεν· ἐκ τῶν φύρδην μίγδην ἀποσπασμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα συνήθως κατανταῖ πᾶν πήλινον στερεότυπον, θὰ μαντεύσωμεν τὰς διαδοχικὰς περιπετείας τῆς προκειμένης ἱστορίας καὶ ἐξ ἀναλογίας πρὸς τὰ καθ' ἑκάστην ὑπὸ τὰς ὄψεις ἡμῶν τελούμενα ὑπὸ τῶν ἐν σχήματι ἀνθρώπου κούκκων καὶ παρακούκκων θὰ συμπληρώσωμεν τὰ χάσματα, τὰ ὁποῖα ἀφῆκεν ἡ σκαπάνη εἰς τὴν βιογραφίαν τῶν περὶ ὧν πρόκειται ἀξιομνημονεύτων καὶ ἀειμνήστων ἀδελφῶν αὐτῶν.

Ὅθεν ἐπειδὴ ὁ νόμος τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀντιθέσεως (αἵτινες συνερχόμεναι εἰς γάμου κοινωνίαν, εὐλογούσης τὸν γάμον τῆς διαλεκτικῆς τεκνοποιοῦσι τὴν σύνθεσιν) ἤρξατο ἀνέκαθεν νὰ ἐφαρμόζεται μεταξὺ τῶν πτηνῶν, ὅπως καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐκαυχήθη μίαν ἡμέραν ἡ μᾶλλον μίαν ἑσπέραν ὁ κούκκος πρὸς τὴν ἐρρωμένην του κουκκίναν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ γνήσιος υἱὸς τῆς μητρός του κουκκεύας, ὁ δὲ γκιώνης δὲν εἶναι εἰμὴ νοθογέννητος· τοῦτο δὲ ἀπεδεικνύετο, ἔλεγε, ἐξ ἄλλων τε καὶ ἐκ τῆς λαμπρᾶς φωνῆς του ἣν πάντοτε προσεπάθει νὰ ἀπομιμηθῇ ὁ γκιώνης. Ἡ δεσποινὶς κουκκίνα κατὰ πρῶτον ὑπερηφανεύθη διὰ τὴν καυχησιολογίαν τοῦ φιλτάτου· καὶ ποία γυνὴ δὲν θέλγεται ἀκούουσα ὅτι ὁ πιστὸς αὐτῆς εἶναι ὁ διάδοχος τοῦ δεῖνα δουκάτου ἢ τῆς δεῖνα κομητείας ; (εἰ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ κούκκος δὲν ὥρισεν ἐπὶ τίνος δουκάτου ἢ τίνος κομητείας εἶχε κληρονομικὰ δικαιώματα)· ἔπειτα ὅμως, ὅτε ἐσυλλογίσθη κάλλιον καὶ ἡ σκιὰ τῆς πραγματικότητος διῆλθε πεζὴ πρὸ τῶν ζανθῶν ὀφθαλμῶν της, ἤρχισε νὰ παρατηρῇ μετὰ προσοχῆς τὸν φίλον, ἔπειτα ἤρχισε νὰ ἀμφιβάλῃ, ἔπειτα νὰ ὑπομειδιᾷ, ἔπειτα νὰ ὑποψιασθῇ διαφόρους ὑποψίας καὶ τέλος τῷ εἶπε κατὰ πρόσωπον μὲ ἀκκίσματα καὶ μὲ γλῶσσαν φαναριωτικὴν es-tu gris mon petit? Ὑπῆρχε τρόπος νὰ μὴ ἐξαφθῇ ἡ κεφαλὴ τοῦ κούκκου ἀκούοντος ταῦτα ; καὶ ἂν ὑπῆρχε πάλιν δὲν θὰ ἐσώζετο ἐκ τῆς ἐξάψεως· διότι προσεβάλλετο καιρίως ἡ φιλοτιμία του ἐκ τῶν σκληρῶν τούτων λέξεων, ὧν τὴν τραχύτητα ἐγλύκαινε μόνον τὸ ὅτι ἦσαν γαλλικαί· εἶναι λοιπὸν βέβαιον βεβαιότατον ὅτι ἐξήφθη, ὅτι ὠργίσθη, ὀλιγώτερον κατὰ τῆς ἐρωμένης του, περισσότερον κατὰ τοῦ γκιώνη. «Δὲν μὲ πιστεύεις καὶ σύ ; πῦρ καὶ σίδηρος ! ᾅδης καὶ μανία ! Θὰ ἰδῇς λοιπὸν καὶ θὰ ἀκούσῃς».

Ἡ ἐρωτικὴ συνέντευξις ἐτελεῖτο ὡς πᾶσαι αἱ ἀγροτοβουκολικαὶ εἰς τόπον οὐδὲν ἔχοντα κοινὸν πρὸς τοὺς τόπους οὓς ἐκλέγει ὁ ἔρως τῶν πεπολιτισμένων, καθ' ὅσον μήτε ναὸς ἦτο, μήτε ἐπιτάφιος ἐψάλλετο ἐκεῖ, μήτε νεκροταφεῖον ἦτο, μήτε θέατρον, ἀλλ' ἁπλοῦν, ἁπλούστατον ἀλώνιον εὐάερον καὶ ὑψηλὸν εὐθὺς ἔξω τοῦ χωρίου κείμενον. Ὅταν λοιπὸν ἡ ὀργὴ ἐκράδανε τὴν καρδίαν τοῦ κούκκου καὶ οἱ ὀφθαλμοί του οἵτινες ὠμοίαζον στρογγυλότρυπας, ἐν αἷς ἐκινοῦντο ἡμίσαπραι λεπτοκάρυα, στρογγυλότρυπας τόσῳ μεγάλας ὥστε ἔλεγες ὅτι ἐβυθίζετο ἐντὸς αὐτῶν καὶ ἐχάνετο ἡ μύτη, δηλαδὴ τὸ ῥάμφος τοῦ ἡμετέρου ἥρωος, ὅταν—λέγω καὶ ἐγὼ—οἱ ὀφθαλμοί του, οἵτινες ἂν καὶ ἦσαν δύω ἀμφίβολον ὅρως ἂν ἦσαν δύω, καθότι ἀπετέλουν ἐντὸς τοῦ προσώπου του μίαν μόνην κυκλικὴν φάσιν, ἤστραψαν τὸ ἱερὸν τῆς φιλοτιμίας πῦρ, ἄ! τότε ἔπρεπε νὰ ἴδητε μετὰ πόσης ἀδιοράτου ταχύτητος ἐκίνησε πρῶτον τὸ ἓν πτερόν, ἔπειτα τὸ ἄλλο, ἔπειτα ἀμφότερα συγχρόνως, ἔπειτα ἔκυψε τὴν κεφαλήν, ἔπειτα ἔδωκε μὲ τοὺς πόδας σφοδρὰν ὤθησιν πρὸς τὸ λιθόστρωτον τοῦ ἁλωνίου, ἔπειτα ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα, ἔπειτα ὕψωσεν ἐξ ὄπισθεν τοὺς γυμνοὺς πόδας διότι ἐβάρυνε πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἡ πολυτάλαντος κεφαλή του καὶ ἔχανε τὴν ἰσορροπίαν. Ἀνατινασσόμενος ἐν τῷ ἀέρι, ἀσθμαίνων, γρυλλίζων, πνέων τὰ μένεα εἶδε τὴν στέγην τοῦ πρώτου ἀχυρῶνος, ἐστάθη ἐπὶ στιγμὴν μετέωρος, ἐπεθεώρησε, κατέβη ἑλικοειδῶς, ἐπάτησε μετὰ προσοχῆς, ἔγρυψε μὲ τοὺς δακτύλους μίαν ἄκραν σανίδος, κατεβίβασε τὴν οὐράν, ἐχαλάρωσε τὰ πτερὰ καὶ συστείλας ἔκρυψε τὴν πελωρίαν κεφαλὴν μεταξὺ τῶν πτερῶν ὡς σύρεται ἐντὸς τὸ ἔμβολον ἀντλίας· ἐκείνη ἦτο ἡ στάσις ἣν λαμβάνουσιν οἱ διαλογιζόμενοι κούκκοι.

Καὶ ὁ ἡμέτερος διελογίζετο καὶ βαθέως μάλιστα· ἀκίνητος, σχεδὸν ἀόρατος ἐν μέσῳ τοῦ νυκτερινοῦ σκότους, ὁμοιάζων μᾶλλον πρὸς τετυλιγμένον παλαιόπανον μαγειρίου παρὰ πρὸς ἔμψυχον ὄν, ἄφωνος, δὲν ἐτόλμα μήτε τοὺς ἀστέρας νὰ παρατηρήσῃ, φοβούμενος μήπως τῷ εἴπωσιν «οἱ ὀφθαλμοί σου δὲν εἶνε τόσῳ ὡραῖοι ὅσῳ ἡμεῖς»· τέλος ὑψωσε δειλῶς τὸ ὄμμα· ἡ σελήνη ἀνήρχετο ὄπισθεν συνδένδρου λόφου μεθ' ὅλης τῆς μεγαλειότητος τοῦ οὐρανίου ἐλέους· τὸ χρυσοῦν φῶς περιεπτύσσετο τὰς ὑψηλοτέρας τῶν δένδρων κορυφάς, ἐν ᾧ εἰς τὰς βάσεις αὐτῶν καὶ περὶ τὰ χαμηλότερα τοῦ δάσους τὸ σκότος ἦτο εἰσέτι πυκνόν· ἠρεμία βαθεῖα, ἀπέραντος ἐβασίλευεν ἐν τῷ αἰθέρι· ἠρεμία τοσοῦτον ἰσχυρὰ ὥστε ἐφαίνετο ὅτι ἔμελλε νὰ ἦναι αἰώνιος· ἐνόμιζες ὅτι ὁ αἰθὴρ ἐφοβεῖτο νὰ κινηθῇ ὑπὸ τὰς μυριοπληθεῖς ὄψεις τῶν ἀστέρων, μαγικῶν φρουρῶν τῆς οὐρανίας τάξεως· ἐνίοτε ἀστὴρ τις διάττων ἀπεσπᾶτο ἀπὸ τῆς θέσεώς του καὶ παρήρχετο ταχύτατα πρὸ τῶν ἄλλων, ὡς ἀγγελιαφόρος ἀπερχόμενος νὰ ἐκτελέσῃ ὡρισμένην διαταγὴν μυστηριώδους τινὸς θελήσεως· οἱ ἄλλοι ἀστέρες ἐφαίνοντο ὅτι γνωρίζουσι περὶ τίνος πρόκειται καὶ δὲν ἐταράσσοντο ἀπὸ τῆς θέσεώς των· ἔλαμπον, ἠκτινοβόλουν, ἠκτινοβόλουν ἀνεξάντλητοι, ἀκαταπόνητοι, ὀτὲ μὲν σοβαροὶ ὀτὲ δὲ γλυκεῖς καὶ συμπαθεῖς, πάντοτε δὲ ἱλαροὶ· καὶ τὸ φῶς αὐτῶν ὀτὲ μὲν ἦτο τόσῳ καθαρὸν καὶ εὐκρινές, ὅσῳ παιδική τις ἰδέα, ὀτὲ δὲ μυστηριῶδες καὶ ἀνερμήνευτον· ποῖον πρόβλημα ἐγκυμονεῖται ὑπεράνω ἐκεῖ ; σιωπή· ἐκεῖνος ὁ λαμπρὸς ἄπλανὴς μέλλει νὰ λαλήσῃ. . . . μίαν μόνην λέξιν, ὦ ! μίαν μόνην. . . πλάνη ! ὁ ἀστὴρ ἔμεινε σιωπῶν· ὁ ὀφθαλμὸς ἠπατήθη καὶ οὐδὲν πλέον· ἓν μικρὸν δάκρυ εἰς τὸν κανθὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ συνεκέντρωσε περισσοτέρας ἀκτῖνας.

Τὸ δάκρυ τοῦτο προήρχετο ἐκ τῆς περὶ τοῦ πρακτέου ἀμηχανίας τοῦ κούκκου.

Ἀλλ' ἂς ἐμβλέψωμεν καὶ πρὸς τὴν γῆν τὴν μελανὰ ἐνδεδυμένην· τυφλὸς εἶναι ὁ ὄγκος οὗτος ἢ πενθήρης ; εἶναι ἔμψυχος ὁ γίγας οὗτος ἢ νεκρός ; τίς ἐξήλειψε τὸ κάλλος τῆς μορφῆς σου, ὦ γῆ, τὸ ἐρατεινόν ; τὰ ἄνθη σου ποῦ ; οἱ στάχεις τῶν ἀγρῶν σου ποῦ ; ἡ χλόη σου ποῦ ; ποῦ οἱ ῥύακες καὶ οἱ λόφοι, αἱ πεδιάδες καὶ αἱ λόχμαι ; ποῦ τὰ ἔργα τῆς φύσεως καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων ; ἄ ! ἡ σελήνη ἀναβαίνει, ἀναβαίνει καὶ εὑρύνεται ἐπὶ γῆς ὁ κύκλος τῆς παγχρύσου ἀνταυγείας· τίς ἀνυψοῖ ἀδιακόπως τὸν πελώριον τοῦτον φανόν ; δὲν διακρίνεις ὄπισθεν τὸν φρουρὸν τῆς γῆς ἄγγελον εἰς διαστάσεις κολοσιαίας κρατοῦντα τὴν σελήνην ἐν τῇ δεξιᾷ ἵνα ἴδῃ πῶς ἔχουσι τὰ τῆς οἰκουμένης ; Ἔφεγξε τὰ ὄρη πρῶτον καὶ εἶδε τοὺς θάμνους καὶ τοὺς θύμους καὶ τὰ βρύα· καλῶς· αἱ δορκάδες καὶ οἱ λαγωοί, οἱ μυωξοὶ καὶ αἱ σαῦραι κοιμῶνται ὑπὸ μεγάλας καὶ μικρὰς πέτρας τὸν ὕπνον τῶν δικαίων, ἐν ᾧ τὸ ῥύγχος αὐτῶν προέχον ὀλίγον κάτωθεν τῶν πετρῶν ἀπογεύεται τὰς εὐωδίας τῆς νυκτός· ἔπειτα ἔφεγξε τὴν θάλασσαν καὶ εἶδε τὰ ὀκνηρὰ κύματα, τὰ ὁποῖα ἐλάκτιζεν ἀδιαλλείπτως ἀλλεπάλληλα εὔθυμος ὁ ἄνεμος, ἵνα κινηθῶσι πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐνῷ ἐκεῖνα ἔτεινον νὰ στρέψωσιν εἰς τὰ ὀπίσω· εἶδεν ἐπ' αὐτῶν τὰ πλοῖα διεσπαρμένα φεύγοντα πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς δύσιν, πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἐνῷ ἐσύροντο κοπιωδῶς ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐπνευστίων καὶ ἐσφάδαζον ὡς δραπέται ἔμψυχοι· ἔπειτα ὑψωσεν ἐπὶ μᾶλλον τὸν φανὸν αὐτοῦ ἵνα ἴδῃ εἰς τὰ βάθη τῶν κοιλάδων καὶ τῶν πεδιάδων τὰς φωλεὰς τῶν ὄφεων καὶ τὰ οἰκήματα τῶν ἀνθρώπων· ἔτεινε τὴν ἀριστερὰν ἀκοὴν στηρίξας ὑπεράνω αὐτῆς τὴν πελωρίαν του παλάμην ἐσχηματισμένην εἰς σάλπιγγα, τίς στενάζει ; τίς ἀγωνιᾷ ; τίς ἐπιβουλεύεται τὸν πλησίον ; τίς τὴν δημιουργίαν καταρᾶται ; τίς ἀπεκδύεται τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα ; τίς πίνει τὰ ἴδιά του δάκρυα δι' ἔλλειψιν συμπαθούσης ψυχῆς ; σπεῦσον ἐδῶ, Ὕπνε, σπεῦσον ἐκεῖ· κοίμισον, κοίμισον, κοίμισον· εἰρήνη ἔστω ταῖς ψυχαῖς· ἂς κοιμηθῶσιν ὑγιεῖς καὶ πάσχοντες, πονηροὶ καὶ δίκαιοι, πεινῶντες καὶ κεκορεσμένοι, ἄστεγοι καὶ βασιλεῖς, ὁδοιπόροι καὶ ἀστοί, πιστεύοντες καὶ βλασφημοῦντες· ἂς κοιμηθῇ ὁ λύκος καὶ τὸ ἀρνίον, ὁ λέων καὶ ὁ βοῦς, ἡ ἄρκτος καὶ ὁ μῦς, ὁ ὄφις καὶ τὸ στρουθίον· ἀλλ' ὁ κούκκος ἂς μὴ κοιμηθῇ !

Καὶ διατί, σκληρὰ τύχη, ὁ κούκκος νὰ μὴ κοιμηθῇ ; διότι ἐν τῇ ἐρωτύλῳ καρδίᾳ αὐτοῦ εἰσέδυσε τὸ περιφλεγὲς πάθος τῆς ἐκδικήσεως καὶ εἶναι ἀποφασισμένος νὰ ἀγρυπνήσῃ μέχρις ὄρθρου, σχεδιάζων τὴν κατὰ μυρίους τρόπους, πάντας βασανιστικωτάτους, ἐξουθένωσιν καὶ καταστροφὴν τοῦ ἀδελφοῦ του γκιώνη. Ἀλλ' οὗτος δὲν ἐφοβεῖτο φαίνεται τὰ σχέδια ταῦτα, ἴσως διότι ἦσαν εἰσέτι μυστικά, καθ' ὅσον ἐξαίφνης χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἄδειαν, χωρὶς κἂν νὰ προαναγγείλῃ τὴν γειτνίασίν του, ἤρχισε ἀπὸ τῆς στέγης τῆς ἐκκλησίας καὶ μάλιστα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τοῦ τρούλου νὰ χύνῃ τὴν σοβαρὰν καὶ πολύστονον νυκτερινὴν αὐτοῦ μελῳδίαν μέχρι τοῦ μυχοῦ τῶν πέριξ δασῶν καὶ κοιλάδων.

Ἀκούει ἀπὸ τοῦ ἀχυρῶνος ὁ κοῦκκος τὴν μελῳδίαν ταύτην καὶ ἀνατριχιοῦται· ἐδῶ λοιπὸν εἶναι ὁ ἐχθρός ; κούκου λοιπόν· κούκου ἅπαξ, κούκου δίς, κούκου μυριάκις· τὸ κούκου τοῦτο ἐσήμαινεν : «ὦ λιγερὸν καὶ κοπτερὸν σπαθί μου», ἐσήμαινε τουφέκι, κράνος, ἀσπίδα, λόγχην, ἐγχειρίδιον καὶ πᾶν ὅπλον ἐπιθετικὸν καὶ ἀμυντικὸν καὶ ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ ἀρειμανίου τούτου ἐμβατηρίου ἐπροχώρει ἀπαύστως ἀπὸ στέγης εἰς στέγην πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐτέρωθεν ὁ γκιώνης ἀκούσας καὶ αὐτὸς τὰς φωνὰς τοῦ ἀντιπάλου καὶ πιστεύσας εὐλόγως, ὅτι φθονερός τις σάτυρος προσεπάθει νὰ παρῳδήσῃ τὴν ὑψηλὴν μελῳδίαν του, ἤρξατο προχωρῶν καὶ αὐτὸς μετ' ἀγανακτήσεως πρὸς τὴν διεύθυνσιν ἐξ ἧς ἀντήχει ἡ παρῳδία· οἱ δύω ἀντίπαλοι συνηντήθησαν ἐπὶ τῆς καπνοδόχης τοῦ εἰρηνοδικιαίου καταστήματος καὶ παρετήρησαν ἀλλήλους πρῶτον μετὰ περιεργίας, ἔπειτα μετ' ὀργῆς ἀκρατήτου.

Κ. Ἱεροκλῆς.

[Ἔκεται συνέχεια].

ΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ[1]

Συνέχεια· ἴδε σελ. 78.

ΜΕΡΟΣ Α.

Φιλέλληνες ἀποθανόντες κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἢ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1860.

201. PECORARA LE CHEVALIER ANTOINE.
(ΙΠΠΟΤΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΕΚΟΡΑΡΑΣ).

(Ἐκ Pavie τῆς Αὐστρίας· ἐφονεύθη ἐν Χαϊδαρίῳ τὴν 20 Αὐγούστου 1826).

Διοικητὴς τοῦ πεζοῦ ἱππικοῦ ἐν Χαϊδαρίῳ. Γενναῖος στρατιώτης.

※

202. PISA VINCENT (ΒΙΚΕΝΤΙΟΣ ΠΙΣΑΣ).

(Ἐκ Petra - Forte τῶν δύο Σικελιῶν· ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ἐξ ἀσθενείας τῇ 16 Ἰουλίου 1837).

Ἀρχαῖος συνταγματάρχης εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Νεαπόλεως ὑπὸ τὸν Μουρὰτ ἔφερε τὸν σταυρὸν τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς. Ἔλαβε μέρος μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Pepe εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῆς πατρίδος του τῷ 1821 καὶ κατέφυγεν εἰς τὰς συνταγματικὰς τάξεις τῶν Ἱσπανῶν. Ἦτο διοικητὴς τοῦ λόχου τῶν φιλελλήνων ἐν Χαϊδαρίῳ καὶ ἐν τῷ φρουρίῳ Ἀθηνῶν. Ὁ Καποδίστριας διώρισεν αὐτὸν φρούραρχον Ναυπλίου, βραδύτερον ὑποστράτηγον καὶ στρατιωτικὸν ἐπιθεωρητήν. Ἡ ἀντιβασιλεία ἐπεκύρωσε τὸν βαθμόν του ἀναθέσασα αὐτῷ καὶ τὴν ἀνωτέραν διοίκησιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς. Κατέχων τὴν θέσιν ταύτην ἀπέθανε μετὰ ὀδυνηρὰν ἀσθένειαν. Ἔφερε τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Σωτῆρος καὶ τὸ στρατιωτικὸν μετάλλιον.

※

203. PLENARIO (ΠΛΕΝΑΡΙΟΣ).

(Ἐκ Τζεγέστης τῆς Αὐστρίας· ἐφονεύθη ἐν Πέτρᾳ τὴν 4 Ἰουλίου 1822).

Ἐθελοντὴς μὲ τὸν τίτλον ἀποθηκοφύλακος.

※

204. PREY THÉODORE (ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΡΕΪ).

(Ἐκ Bruchsal τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς Βάδης· ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας ἐν Πόρῳ τῷ 1828).

Ἀξιωματικὸς εἰς τὴν πατρίδα του, ἐθελοντὴς δὲ εἰς τὸ σῶμα τῶν Φιλελλήνων.

※

205. PRIESTER (ΠΡΙΣΤΕΡ).

(Γερμανός· ἀπέθανεν ἐν Ναυπάκτῳ).

※

206. PUJET THÉODORE (ΘΕΟΔ. ΠΥΖΕ).

(Ἐκ Τουλούζης τῆς Γαλλίας· ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας τῷ 1829).

Ὢν ἐθελοντὴς εἰς τὸ σῶμα τῶν Φιλελλήνων ἐπληγώθη εἰς τὸ μέτωπον ὑπὸ σφαίρας τῆς ὁποίας ἔφερε τὸ σημεῖον. Ἀπέθανε λοχαγὸς τοῦ τακτικοῦ πεζικοῦ. Ἅπαντες ἐλυπήθησαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ του ἐκτιμῶντες τὴν εὐθύτητα καὶ γλυκύτητα τοῦ χαρακτῆρός του.

Q.

207. QUALEN DE (ΔΕ ΚΒΑΛΕΝ).

(Ἐκ Δανίας· ἐφονεύθη πλησίον τῆς Δαμίας τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1822).

Ἀξιωματικὸς τῶν Δανῶν δραγόνων. Νέος ἀξιαγάπητος μεγάλης ἀνδρίας καὶ γενικῶς ἐκτιμώμενος.

R.

208. RAFFENEL LOUIS CLAUDE.
(ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΡΑΦΕΝΕΛ).

(Ἐκ Παρισίων· ἐφονεύθη ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Ἰανουαρίου 1827).

Ἦτο ἐθελοντὴς εἰς τὸν λόχον τῶν Φιλελλήνων, ἐφονεύθη δὲ ὑπὸ σφαίρας τηλεβόλου ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως. Εἶχε γράψει περὶ Ἑλλάδος σύγγραμμα λίαν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀναφερομένων γεγονότων.

※

209. RANGE (ΡΑΝΖ).

(Ἐκ τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς Ἔσσης· ἐφονεύθη ἐν Πέτρᾳ τὴν 4 Ἰουλίου 1822).

Ἐθελοντής.

※

210. RASIERI (ΡΑΣΙΕΡΙ).

(Ἐκ Σαρδηνίας· ἐφονεύθη ἐν Μεσολογγίῳ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1825).

Βεβαιοῦται ὅτι ἀπέθανε δολοφονηθείς.

※

211. RÉSINILT GEOFFROY.
(ΓΟΔΕΦΡΙΔΟΣ ΡΕΣΙΝΙΑΤ).

(Ἐκ Βοημίας τῆς Αὐστρίας· ἀπέθανεν ἐν Σαλαμῖνι τὴν 15 Αὐγούστου 1823).

Οὐδὲν γνωστὸν περὶ αὐτοῦ.

※

212. RHEINOLD THÉODORE.
(ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΡΑΪΝΟΛΔ).

(Ἐκ τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς Ἔσσης· ἐφονεύθη ἐν Κωλιάδι Ἄκρᾳ τὴν 6 Μαΐου 1827).

Γνωστὸς ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τὸ ὄνομα *Schoëffer*. Ἐθελοντής.

※

213. RHEINECK EDOUARD BARON DE.
(ΒΑΡΩΝΟΣ ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ ΔΕ ΡΑΪΝΕΚ).

(Πρῶσσος· ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Νοεμβρίου 1854).

Εἷς τῶν ἀρχαιοτέρων Φιλελλήνων. Ἦτο τῷ 1822 εἰς τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσο-

1. Ἐξ ἀνεκδότου συγγράμματος τοῦ φιλέλληνος Ἐδρείου Φορνίζη.

λογγίου μὲ τὸν Μαυροκορδάτον εἰς τὸν ὁποῖον ἔμεινε προσκεκολλημένος καὶ τοῦ ὁποίου ἐνυμφεύθη μίαν ἀδελφήν· ὑπὸ τὴν κυβέρνησιν τοῦ Καποδιστρίου ἔλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ μικροῦ φρουρίου τῆς Γραβούζης εἰς τὴν νῆσον Κρήτην. Ἀπέθανε πρόεδρος τοῦ ἀναθεωρητικοῦ ἀφοῦ ἀλληλοδιαδόχως κατέλαβε τὰς θέσεις τοῦ διευθυντοῦ τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τῶν Εὐελπίδων καὶ τὴν τοῦ φρουράρχου Ναυπλίου. Ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ στρατηγὸς Καλέργης ὑπουργὸς τότε τῶν στρατιωτικῶν τὸν εἶχε προβιβάσει εἰς ἐπίτιμον ἀρχιστράτηγον. Ἔφερε τὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος καὶ τὸ μετάλλιον τῆς ἀνεξαρτησίας.

*

214. RIEDESEL BARON DE.
(ΒΑΡΩΝΟΣ ΔΕ ΡΕΙΔΕΣΕΛ).

(Ἐξ Erback τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς Ἕσσης· ἐφονεύθη ἐν Μεσολογγίῳ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1825).

Ἀπέθανε διαρκούσης τῆς πολιορκίας τοῦ Κιουταχῆ.

*

215. RIGAL ETIENNE CLAUDE.
(ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΡΙΓΑΛ).

(Ἐξ Arles τῆς Γαλλίας· ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ἐξ ἀσθενείας τὴν 6 Φεβρουαρίου 1827).

Πρώην λοχαγὸς εἰς τὸ 20ὸν τάγμα τῆς γραμμῆς. Ἔφερε τὸν σταυρὸν τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς. Ἦτο ἐθελοντὴς εἰς τὸν λόχον τῶν Φιλελλήνων ἐπολέμησεν ἐν Χαϊδαρίῳ, ἀπέθανε δ' ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως.

*

216. RITTATORE DAMIEN (ΔΑΜ.ΡΙΤΑΤΟΡΕ).

(Ἐκ Monesterolo τῆς Σαρδηνίας· ἐφονεύθη ἐν.Κωλιάδι Ἄκρᾳ τὴν 6 Μαΐου 1827).

Πρώην ἀξιωματικὸς τοῦ Πεδεμοντίου ἔχων τὸ παράσημον τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς. Μετὰ τὴν ἐν Χαϊδαρίῳ μάχην διῴκει τὸν λόχον τῶν Φιλελλήνων ἐν Φαλήρῳ. Ἀπέθανεν ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως.

*

217. RIVAL GABRIEL (ΓΑΒΡΙΗΛ ΡΙΒΑΛ).

(Ἐκ Γενεύης τῆς Ἑλβετίας· ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ἐξ ἀσθενείας τὴν 1 Φεβρουαρίου 1827).

Ἀρχαῖος ἀξιωματικὸς εἰς τὸ 13 τάγμα τῆς γραμμῆς εἰς Γαλλίαν. Ἦτο εἷς τῶν τεσσάρων ἀρχηγῶν τμήματος τοῦ λόχου τῶν Φιλελλήνων ἐν Χαϊδαρίῳ. Ἀπέθανεν ἐντὸς τοῦ φρουρίου τῶν Ἀθηνῶν.

*

218. RIVEL PHILIPPE (ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΡΙΒΕΛ).

(Γάλλος· ἀπέθανεν ἐξ ἀσθενείας ἐν Σύρῳ τῷ 1826).

Ὑπολοχαγὸς ἐν Γαλλίᾳ φέρων τὸν σταυρὸν τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς. Ἡ ἐποχὴ τοῦ θανάτου του ἀβεβαία.

*

219. RIVIERO MICHEL FERDINAND.
(ΜΙΧΑΗΛ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ΡΙΒΙΕΡΟΣ).

(Ἐκ Cordoue τῆς Ἱσπανίας· ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ἐξ ἀσθενείας τὴν 3 Φεβρουαρίου 1827).

Παλαιὸς ἀξιωματικὸς ἐξελθὼν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς τῆς Ségovie. Ἐθελοντὴς ἐν Ἑλλάδι ἀπέθανεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει.

[Ἑπεται συνέχεια].

ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΑΙ

Οἱ κάτοικοι τῆς Μηδείας, παραλίου κώμης τῆς Θρᾴκης ἐν Μαύρῃ θαλάσσῃ ἐξῆλθον μετ' ἐξαπτερύγων καὶ ψαλμῳδιῶν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν Ῥώσων, τὸν Μάρτιον τοῦ 1878. Μετὰ τὸν τρόμον ὅστις κατέλαβεν αὐτοὺς ἐκ τῆς αἰφνιδίας μεσονυκτίου δραπετεύσεως τοῦ φρουροῦντος τουρκικοῦ λόχου καὶ τῶν Τούρκων κατοίκων ἐγκαταλιπόντων αὐτοὺς ἔρμαιον τῆς φανατικῆς λύσσης τῶν μπασιμποζούκων, μετὰ τὰς φρικώδεις ἐκείνας ἡμέρας καθ' ἃς ἀπὸ τοῦ πεπαλαιωμένου τείχους τοῦ περιβάλλοντος τὴν Μήδειαν ἐθεῶντο ἀγωνιῶδῶς τὸν καπνὸν τῆς πυρπολουμένης Βιζύης καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ ὑπὸ οἰκτροῦ καὶ ῥακενδύτου περισωθέντος ἐκεῖ θύματος ἐμάνθανον τοὺς αἱματηροὺς τῶν Κιρκασίων ἄθλους, τὰς σφαγὰς καὶ τὰς δηώσεις, τοὺς ἐνώπιον τῶν τέκνων ἀκρωτηριασμοὺς τῶν πατέρων καὶ τὰς ἐνώπιον τῶν μητέρων ἀτιμώσεις τῶν θυγατέρων, οἱ κάτοικοι τῆς Μηδείας ἐχαιρέτησαν ὡς σωτῆρας, ὡς ἐλευθερωτὰς τοὺς Ῥώσους· ὅτε δὲ εἶδον αὐτοὺς πλησιάζοντας, πάντες, μικροὶ μεγάλοι ὑπὸ νευρικοῦ γέλωτος εἶχον καταληφθῆ· ἠσπάζοντο ἀλλήλους, ἔκαμνον τὸν σταυρόν των, ἐψιθύριζον «Δόξα σοι ὁ Θεός!» Τινὲς μέχρις Ὀδησσοῦ ταξειδεύσαντες μὲ τὰ πλοιάριά των ἐξέσκαπτον ῥωσσικήν τινα λέξιν ἐκ τῆς μνήμης των καὶ ἐφώναζον·

— Γκοσποδίν, γκοσποδίν. (Κύριε, κύριε).

— Χαρός, Μήδεια, χαρός. (Καλὴ ἡ Μήδεια, καλή).

Καὶ ὅτε ἐπὶ δίσκου ὁ ἱερεὺς ἐν στολῇ προσήνεγκεν ἄρτον καὶ ἅλας καὶ ἐγεύθη ἀμφοτέρων ὁ διοικῶν ἀξιωματικός, ἀπερίγραπτος συγκίνησις κατέλαβε τοὺς δυστυχεῖς δούλους, οἵτινες πεινῶντες ἐλευθερίαν ἠδιαφόρουν ἐκ ποίων χειρῶν τὴν ἐλάμβανον. Ἄλλως τε ἀφοῦ ἡ Ἑλλάς, ἐκεῖ κάτω, δὲν ἐτόλμα ἢ δὲν ἠδύνατο νὰ μεριμνήσῃ περὶ αὐτῶν εἰς ποῖον ἄλλον ἠδύναντο νὰ ἔχωσι τὰς ἐλπίδας των εἰμὴ εἰς τὴν χριστιανικὴν Ῥωσίαν, τὴν διὰ τοῦ σταυροῦ, ὃν προσεκύνουν, συντρίψασαν τὴν ἡμισέληνον, ἣν ἐμίσουν; Αἱ δὲ μητέρες ἀπὸ τῶν παραθύρων κλίνουσαι ἐδείκνυον εἰς τὰ τέκνα των τοὺς ἐλευθερωτάς, οἵτινες ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν των ἵππων ὑψωμένην κρατοῦντες τὴν μακρὰν λόγχην εἰσήρχοντο ᾄδοντες ἐνθουσιῶδες ἐμβατήριον.

Ἓν μόνον δυσάρεστον ἐτάραξεν ἐπὶ στιγμὴν τὴν εὐδαίμονα Μήδειαν· δίκανον ὅπλον, τουρκικὸν λάφυρον, ὅπερ περιέφερε πρὸς πώλησιν εἰς τῶν Κοζάκων ἐκπυροκροτῆσαν ἐν τῇ ὁδῷ ἐφόνευσε γηραιὸν πλοίαρχον. Ἀλλ' ἦσαν τόσον πλήρεις χαρᾶς οἱ ὀφθαλμοί των ὥστε οὐδὲν τὸ πένθιμον ἠδύνατο νὰ ἐνοπτρισθῇ εἰς αὐτοὺς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, οἱ δὲ δεισιδαίμονες ἄλλοτε Μηδειᾶται δὲν ἐθεώρησαν ἀπαίσιον οἰώνισμα τὴν μετὰ τῶν Ῥώσσων εἴσοδον τοῦ θανάτου εἰς τὴν κώμην των.

Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ὁ ἐνθουσιασμὸς των κατεψύγη· οἱ ἐλευθερωταὶ εἶχον καταλάβει πάσας τὰς οἰκίας· ἐν ταῖς ὑψηλοτέραις ἐγκατέστησαν οἱ ἀξιωματικοί· τὰς δ' ἐχούσας αὐλὴν μεγάλην μετεποίησαν εἰς σταύλους. Ἡ Μήδεια μετέβαλεν ὁλοσχερῶς ὄψιν· ἀπὸ τῶν παραθύρων ἀπὸ τῶν θυρῶν ὅπου τέως ἐφαίνοντο οἱ εἰρηνικοὶ Μηδειᾶται μὲ τὸ φέσιον καὶ τὸ πλατὺ καὶ πολύπτυχον σαλβάρι των ἢ αἱ γυναῖκές των μὲ τὸ φακιόλι των, τὴν ἐκ χρωματιστοῦ μπασμᾶ ἐσθῆτά των καὶ τὸ σισυρωτὸν κοντογούνι των, προέβαλλον ἄγριαι μορφαὶ Κοζάκων φορούντων πλατὺ κασκέτον, καὶ κυανᾶς περισκελίδας μὲ πλατείας ἐρυθρᾶς λωρίδας ἑκατέρωθεν, καὶ ὑψηλὰ ὑποδήματα. Διὰ τὴν οἰκογένειαν δ' ἑκάστης τῶν οἰκιῶν ἀφέθη ἓν μόνον δωμάτιον, ἐν ᾧ συνεσωρεύθησαν γέροντες μετὰ νηπίων, ὑγιεῖς μετ' ἀσθενῶν· ἀλλ' οἱ ἡμίθεοι τῆς Πλέβνας καὶ τοῦ Γκιόκτεπε εἶχον καὶ ἕξεις τινάς, ἀναρμόστους εἰς νικητάς· οἱ ἥρωες ἔκλεπτον, ἔκλεπτον αἰσχρῶς, ὅ,τι ὑπέπιπτεν εἰς τοὺς ἁρπακτικοὺς δακτύλους των· ἀδάμαντας ἢ λάχανα ἐν ἅλμῃ, μεταξωτὰ ἢ τηγάνια· οἱ δὲ Μηδειᾶται, ὡς πάντες οἱ χωρικοί, οἱ θεωροῦντες τὰ πράγματά των ἀναπόσπαστον μέρος ἑαυτῶν, οἱ κλαίοντες τὴν ἀγελάδα των πλειότερον τοῦ τέκνου των καὶ νομίζοντες ἐκρίζωσιν ὁδόντος των τὴν ἐξαγωγὴν ἡλου ἐκ τῆς οἰκίας των, περιεσύναξαν ὅσα ἠδυνήθησαν ἐντὸς τοῦ δωματίου ἐκείνου, κιβώτια τῆς προικὸς τῶν θυγατέρων των, στρώματα, ἐφαπλώματα, χαλκᾶ σκεύη, σκάφας τῆς πλύσεως καὶ τὰ συνεπεσώρευσαν, καὶ ἐκάθηντο ἐπ' αὐτῶν στερούμενοι χώρου νὰ τανυσθῶσιν.

Ὑπεράνω δὲ τῶν κεφαλῶν των ἤκουον τρίζοντα τὰ ὑποδήματα τῶν ἀξιωματικῶν· καὶ ὅτε λαθραίως ἀνήρχοντο, ἀπόντων αὐτῶν, καὶ ἔβλεπον κατερρυπωμένους ὑπὸ πηλοῦ καὶ τείου καὶ οἴνων τοὺς ὡραίους τάπητας, καὶ τὰ δαμασκηνουργῆ ἀνάκλιντρα τῆς αἰθούσης των κατελαμβάνοντο ὑπὸ ἀπελπισίας, αἱ δὲ γυναῖκες ἔκλαιον.

Ὦ! πολύ, πολὺ βαρεῖα ἦτο ἐκείνη ἡ ἐλευθερία!

* * *

Ἦσαν δὲ ὅμοιοι τὴν συμπεριφορὰν πάντες ἀπὸ τοῦ τελευταίου μαγείρου ὅστις ἠρήμου τὰς ἀμπέλους κόπτων ἀμπελόφυλλα διὰ τὸν στρατιωτικὸν ζωμόν των, μέχρι τοῦ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ τῆς κώμης, τοῦ ταγματάρχου Μικάηλ Γιουβάνωφ, γίγαντος ξανθοῦ ἑστισμένου ὑπ' εὐλογίας, ὅστις ἔσυρεν ἀγερώχως τὸ μακρόν του ξίφος ἐπὶ τῶν ἀνωμάλων πεζοδρομίων τῆς Μηδείας, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν λησμονῶν ὅτι ἐβάδιζεν ἐπὶ κατακτηθέντος ἐδάφους.

Ἐν τῇ καταναγκαστικῇ ἐκείνῃ ἀδρανείᾳ ἣν διέκοπτε μόνον μανιῶδες χαρτοπαίγνιον μετὰ τῶν ἄλλων ἀξιωματικῶν μέχρι μεσονυκτίου ἐνίοτε δ' ἄχρι πρωΐας παρατεινόμενον, ὁ Γιουβάνωφ τὴν ἡμέραν διήρχετο πίνων *βότκαν*. Ποπὸφ ἦν ἐπίτηδες εἶχε φέρει ἐκ Ῥωσσίας καὶ τέϊον, ἔπειτα δ' ἐξαπλούμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ἀνεγίνωσκε εἰκονογραφημένον τι μυθιστόρημα τοῦ Πιγκὼλ Λεμπρὲν ἢ τοῦ Πῶλ δὲ Κὸκ ὅπερ διὰ τῶν εὐκόλων του ἐρώτων ἐξῆπτε τὰ φλογερά του ὁρμέμφυτα· εἶχε δ' ἀπαισίαν ἔκφρασιν ἀσελγείας ἡ ἐρυθρὰ ἐκ τῆς μέθης μορφή του καὶ οἱ μυκτηρές του ἔπαλλον ἡδονικῶς ὁπότε ἀφίνων χαμαὶ τὸ βιβλίον προσέβλεπε τὸ παρακείμενον παράθυρον τοῦ δωματίου τοῦ κάτω πατώματος. Ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς των ἦτο κατάκλειστον τὸ παράθυρον ἐκεῖνο, ἀλλ' εἴξευρεν ὅτι ὀπίσω αὐτοῦ ἔλαμπον δύο ὡραῖοι ὀφθαλμοί, καὶ τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἤκουε ὑπὸ τὸ μαγευτικὸν καὶ πλούσιον στῆθος τοὺς ἰσχυροὺς παλμοὺς τῆς παρθενικῆς καρδίας της περικαλλοῦς κόρης τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς οἰκίας Κοτόλη. Ὁ Βούλγαρος διερμηνεύς του εἶχε διηγηθῆ πρὸς αὐτὸν ὅσα κακεντρεχῶς ἤκουσε περὶ τῆς καλλονῆς της παρὰ νέου ἐγχωρίου· ἦτο εὔσωμος μὲ μακρὰν μαύρην κόμην καὶ μαύρους ὀφθαλμούς· ἦτο πλᾶσμα, καὶ ἦτο ἠρραβωνισμένη μὲ ἕνα νέον πλοίαρχον Μελιγαλάν, τὸν υἱὸν τοῦ φονευθέντος κατὰ τὴν εἴσοδόν των. Ἀλλ' οὐδέποτε κατώρθωσε νὰ τὴν ἴδῃ ὁ Γιουβάνωφ καὶ ἐφρύαττεν ὡς καὶ οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοί, οἵτινες ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς των δὲν εἶδον ἀνθρῶπον πρόσωπον γυναικός. Πῶς; αὐτοὶ οἱ νικηταὶ τοῦ Σουλεϋμὰν Πασᾶ καὶ τοῦ Γαζῆ Ὀσμὰν δὲν θὰ κατώρθουν νὰ νικήσωσι τὰς μικρὰς καρδίας τῶν νεαρῶν κορῶν καὶ γυναικῶν τῆς Μηδείας; Καὶ ὅμως δὲν ἠδύναντο· τὰ ξύλινα παράθυρα ἀνθίσταντο ἰσχυρότερον τῶν προχωμάτων τῶν Τούρκων.

Ἡμέραν τινὰ ἐν ᾧ κατέβαινε μεθυσμένος, προέφθασεν εἰς τὴν φλιὰν τοῦ δωματίου τὴν νεάνιδα μὴ προλαβοῦσαν νὰ εἰσέλθῃ καὶ κλείσῃ τὴν θύραν· ἤπλωσε τοὺς ῥωμαλέους του βραχίονας τὴν ἔσφιγξεν εἰς τὴν ἀγκάλην του καὶ τὴν ἐφίλησεν ἠχηρῶς ἐπὶ τῶν χειλέων· αὕτη ὡς νὰ τὴν ἔδηξεν ἔχιδνα ἔρρηξε κραυγὴν τρόμου μάτην σφαδάζουσα ἐν τῇ σιδηρᾷ του ἀγκάλῃ· ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην δι' ἑνὸς ἅλματος ἐπήδησεν ἔξω ὁ μνηστήρ της, καὶ δι' ἀπιστεύτου τόλμης καὶ ῥώμης ἀπώθησε βιαίως τὸν ἀξιωματικὸν ἥρπασε τὴν νέαν ἀπὸ τῶν βραχιόνων του ἐσφενδόνησεν αὐτὴν κλονιζομένην καὶ λιποθυμοῦσαν εἰς τὸ δωμάτιον ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἔστη γενναίως πρὸ αὐτοῦ ἀντιμετωπίζων τὸ ἄγριον βλέμμα του.

— Μπαλβάν! (κτῆνος) ἐφώνησεν ἔξαλλος ἐξ ὀργῆς ὁ ῥῶσος ἀξιωματικὸς ὑψώσας τὴν χεῖρά του ὅπως πλήξῃ τὸν θρασὺν ἐκεῖνον «γρὲκ πιντὸς» ὅστις ἐτόλμησε ν' ἁπλώσῃ χεῖρα ἐπὶ ῥώσου ταγματάρχου, στρατιωτικοῦ διοικητοῦ· ἀλλ' ἀμέσως ἀγρία ἰδέα ἐκδικήσεως ἐπῆλθεν αὐτῷ: νὰ τιμωρήσῃ ἀτιμωτικῶς τὸν μνηστῆρα ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς μνηστῆς.

— Νικολαΐ Φεδόροβιτς! ἐφώνησε βροντωδῶς.

Ὑπαξιωματικὸς ἐξῆλθεν ἔκ τινος δωματίου καὶ ἔστη ἀλύγιστος πρὸ αὐτοῦ χαιρετῶν στρατιωτικῶς.

— Ἑκατὸ καμτσικιαὶς εἰς αὐτὸ τὸ ζῷον· ἐδῶ κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα! ἀμέσως!

Ἀντὶ δὲ νὰ καταβῇ ὡς ἠτοιμάζετο ἀνῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Διὰ μιᾶς τρεῖς στρατιῶται ἀνήρπασαν τὸν νέον Μελιγαλὰν καὶ βιαίως ὠθοῦντες κατεβίβασαν αὐτὸν εἰς τὴν ὁδόν· ἐξήπλωσαν αὐτὸν πρηνῆ ἐπὶ ἑνὸς σκαμνίου καὶ ἤρχισαν τὴν μαστίγωσιν ἀριθμοῦντες ἕκαστον κτύπημα:

— Ἀδίν!
— Ντβά.
— Τρί!
— Τσιτίρι!
— Πιέτ!
— Σέστ!

Ὁ Ἰβάνωφ ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐθεώρει ἀγρίως μειδιῶν· στρατιῶται εἶχον συρρεύσει· κάτοικοί τινες ἵσταντο παράμερα κατεπτοημένοι.

Τὸ κνοῦτον κατήρχετο μετὰ συριγμοῦ μελανὰ στίγματα ἀποτυποῦν ἐπὶ τῆς σαρκός· κατ' ἀρχὰς ὁ νέος ὑφίστατο δριμύτατον, ἀνεκδιήγητον ἄλγος ἀλλὰ δι' ἡρωϊκῆς καρτερίας ἐκράτει ἑαυτοῦ· οὔτε στεναγμὸν ἐξέβαλλε· ἔπειτα ὅταν ἤρχισε νᾷ ἀναθρώσκῃ τὸ αἷμα κάρωσίς τις κατέλαβεν αὐτὸν καὶ εὐάρεστος αἰμωδίασις· ἀλλ' ἡ μνηστή του συνελθοῦσα ἐκ τῆς λιποθυμίας ἐπλησίασε εἰς τὸ ἡμιάνοικτον παράθυρον καὶ ἰδοῦσα τὴν καταβιβαζομένην μάστιγα καὶ τὸ ἀνατινασσόμενον αἷμα κατέπεσεν ἀναίσθητος σπαρακτικὴν ἐκβαλοῦσα κραυγήν· τὴν κραυγὴν ἐκείνην τὴν μαρτυροῦσαν ὅτι τὴν ἀτίμωσιν ὑφίστατο ὑπὸ τὰ ὄμματα τῆς μνηστῆς του ἤκουσεν ὁ Μιλιγαλάς· καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπώλεσε τὸ θάρρος του καὶ ἐλιποθύμησε· ἀλλ' ἡ μάστιξ κατήρχετο ἐπὶ τοῦ ἀναισθήτου σώματος καὶ ὅτε ἐφώνησεν ὁ εἷς τῶν στρατιωτῶν «Στό! (ἑκατὸ) τότε μόνον ἐπετράπη εἰς τοὺς συγγενεῖς του νὰ παραλάβωσι τὸ αἱμάσσον σῶμα τοῦ μαστιγωθέντος.

* * *

Μίαν ἑβδομάδα ἐνοσηλεύετο· ἀλλὰ καὶ ἀφοῦ ἐθεραπεύθησαν τὰ νῶτα αὐτοῦ δὲν ἐξῆλθε τῆς οἰκίας του· διότι ἐν αὐτῷ ἔμενέ τι ἀνιάτως ἐσπαραγμένον καὶ αἱμάσσον: ἡ τιμή· οὔτε δὲ τὰ εἰρωνικὰ μειδιάματα τῶν ἐχθρῶν του ἤθελε ν' ἀντικρύσῃ ἐν τῇ ὁδῷ οὔτε τὰ θλιβερὰ τῶν φίλων του βλέμματα, εἰς τὰ ὁποῖα θ' ἀνεγίνωσκε τὸ μέγεθος τῆς αἰσχύνης του.

Ἀ! ἀληθῶς ἐλευθεραὶ ἦσαν οἱ Ῥῶσοι! τὴν ἔφεραν τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὴν πατρίδα των ὅπου τοὺς περισσεύει, βλέπεις· καὶ ἀνελογίζετο πόσα κακὰ τῷ εἶχον προξενήσει ἀφ' ὅτου ἦλθον. Αὐτοὶ ἐφόνευσαν τὸν πατέρα του· ὁ Κοζάκος περιῆγε πρὸς πώλησιν τὸν *τσεφτὲ*, λάφυρον μπασιμοζούκου τίς οἶδε μὲ ὁποίους ἀγρίους πόθους κατὰ τῶν χριστιανῶν ὑπὸ τῶν χειρῶν τοῦ αἱμοχαροῦς κυρίου του γεμισθέν. Ὁ Κοζάκος ἀγνοῶν τὸν χειρισμὸν τοῦ δικάνου εἶχεν ὑψώσει τὸν πετεινὸν διὰ νὰ δείξῃ γλυφάς τινας· ἔπειτα τὸν ἀφῆκε κ' ἔπεσε· βροντώδης ἐκπυροκρότησις ἐπηκολούθησε· ὁ ταλαίπωρος πατήρ του εἰς τὸν ὁποῖον ἡ μαύρη μοῖρα εἶχε γράψει ν' ἀποθάνῃ μὲ βόλι τουρκικὸν ἀπὸ χεῖρα ῥωσικὴν εὑρέθη ἐμπρός· ἡ σφαῖρα τὸν εὑρῆκε κατάστηθα, τὸν διεπέρασε καὶ ἐχώθη εἰς τὸν τοῖχον· ἔσφιγγε τὸ στῆθός του μὲ τὰς χεῖράς του ὡσεὶ ἤθελε νὰ κρατήσῃ τὴν ἀποδιδράσκουσαν ζωήν· ἐπροχώρησε βήματά τινα, κατέπεσε πρηνὴς καὶ ἐν ἀγωνιώδει σφαδασμῷ ἐξεψύχησεν ἐν μέσῃ ὁδῷ δάκνων τὸ χῶμα.

Ἔπειτα ἄλλος Κοζάκος ἐμόλυνε τὴν λευκὴν περιστεράν του, τὴν ἀγνὴν κόρην, ἥτις ἤνθισεν ἀβρόσαρκος ἐν τῇ σκιᾷ τῆς πατρικῆς οἰκίας, ὡς πᾶσαι τῆς Μηδείας αἱ νεάνιδες αἵτινες μόνον δὶς ἢ τρὶς κατ' ἔτος διαβαίνουσι τὴν φλιὰν τῆς οἰκίας των διὰ νὰ κοινωνήσωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἢ νὰ χορεύσωσι τὴν Τρίτην τῆς Λαμπρῆς, καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ ἀρραβῶνος δὲν προσφέρουσιν εἰς τὸν μνηστῆρά των πρόσωπον ἀπότριπτον ἐκ ξένων καὶ αὐθαδῶν βλεμμάτων, ἀλλὰ παρθενικόν, θεωροῦσαι αὐτὸ συνέχειαν τοῦ σώματος. Καὶ τώρα ὁ ἀχρεῖος αὐτὸς Κοζάκος ὁ τὶς οἶδε ἐν ποίοις καταγωγίοις ποῖα γύναια σφίγξας εἰς τὴν ἀγκάλην του, ἐτόλμησε νὰ ἐγγίσῃ διὰ τῶν ῥυπαρῶν καὶ ὑπὸ αἰσχρῶν φιλημάτων ἔτι μᾶλλον ῥυπανθέντων χειλέων του, τὴν μνηστήν του.

Αὐτὸν δὲ τὸν ἐμαστίγωσεν ὡς τὸν ἔσχατον Μουζίκον, αὐτὸν τὸν αἰσθανόμενον νὰ σφύζῃ εἰς τὰς φλέβας αὐτοῦ τὸ ἑλληνικὸν αἷμα τοῦ πάππου του, ὅστις δραπετεύσας παρατόλμως ἀπὸ τοῦ τουρκικοῦ δικρότου ὅπου ὑπηρέτει κατὰ τὴν ἐπανάστασιν, διότι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Τουρκία διὰ τῆς βίας ἐστρατολόγει χριστιανοὺς ναύτας διὰ τὸν στόλον της, ἐγένετο πυροπλητὴς καὶ τὸ ἔκαυσεν εἰς τὰ Μεθοκόρωνα... Αὐτόν, τὸν Μελιγαλά, τὸν ἐμαστίγωσε, τὸν ἠτίμασε!..

Ἦτο πεπρωμένον λοιπὸν νὰ ἔλθῃ αὐτὸς ὁ χονδροκοζάκος ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Ῥωσσίας διὰ νὰ πατήσῃ, νὰ συντρίψῃ τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ μὲ τὸ βαρύ του ὑπόδημα; Ἀλλ' ἂν ἦτο πεπρωμένον νὰ ἔλθῃ δὲν τῷ ἦτο πρεπρωμένον νὰ ἐπιστρέψῃ. Ὦ, ὄχι! Τὴν ἀπόφασιν εἶχε λάβει μόλις συνῆλθεν ἀπὸ τῆς λιποθυμίας του.

Ὅτε ἐνύκτωσε ἐξῆλθε καὶ διὰ σκοτεινῶν στενωπῶν ἔφθασεν εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν ὅπου τὴν Τρίτην τῆς Λαμπρῆς ἐγίνετο ὁ χορός· ἔκλεισε τὰ ὄμματά του καὶ θελκτική, ποικιλόχρωμος ὀπτασία παρήλασε πρὸ τῆς φαντασίας του· αἱ κόραι μὲ τὰς φουντωτὰς ἐσθῆτάς των καὶ τὰ χρυσᾶ περιδέραιά των ἐχόρευον περὶ τοὺς μουσικοὺς τοὺς παίζοντας λαοῦτον καὶ βιολίον, αὐτὸς δὲ κρατῶν τὴν μνηστήν του ἔσυρε μὲ μανδήλιον τὸν χορόν. Τί εὐτυχεῖς στιγμὰς ἔχει ἐνίοτε ἡ ζωή!...

Ἔπειτα διηυθύνθη πρὸς τὸ ποτάμιον ἐφ' οὗ ὁ λάφος μέλαιναν ἔρριπτε σκιάν· καὶ ἀνεμνήσθη τοῦ τρυφεροῦ τὴν ἐπαύριον τοῦ ἀρραβῶνός του εἰδυλλίου· τὰ συμπεθερικὰ εἶχον μεταβῆ νὰ εὐθυμήσουν εἰς τὸν μῦλον, θαυμασίᾳ τοποθεσίᾳ· ὡς ὄνειρον ἠδὺ δὲ ἐνεθυμεῖτο τὴν διάβασιν ἐκείνην τῆς λέμβου ὑπὸ τοὺς κλίνοντας κλάδους τῶν δένδρων ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκωπηλάτει

καὶ ἡ μνηστή του ἐκάθητο εἰς τὴν πρύμνην καὶ τὴν ἔβλεπε καὶ τὴν ἐχαίρετο καὶ ἠγαλλία συλλογιζόμενος ὅτι ἦτο ἰδική του.

Ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὸν ἀπορρῶγα καὶ ὑπὸ τῶν κυμάτων διαβρωθέντα βράχον, ἐφ' οὗ φύονται κρίταμα καὶ ἠτένισε τὴν Μαύρην θάλασσαν, τὴν βρυχωμένην καὶ ἀφρίζουσαν, ἥτις μὲ τὴν ἁλμυρὰν πνοήν της τοσάκις ὕγρανε τὴν κόμην του καὶ τὸν ἔμαθε νὰ περιφρονῇ τὸν θάνατον εἰς συνεχῆ κίνδυνον αὐτὸν κρατοῦσα. Ὅτε τὸ πλοῖόν του, τὸ ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς ἀκτῆς ἐκεῖ νεωλκημένον διήρχετο τὸ θυελλῶδες Καρᾶ-μπουροῦν ποσάκις τὸν ἔβρεξεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐν ᾧ αὐτὸς ὠνειροπόλει πλοῦτον, εὐτυχίαν καὶ τὴν γλυκεῖαν τῆς μνηστῆς του μορφήν!

Ἔπειτα μετέβη ν' ἀποχαιρετίσῃ τὴν μνηστήν του· ἐκ τοῦ αἴσχους καὶ τοῦ τρόμου εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ ἐγκεφαλικοῦ πυρετοῦ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης· εἰς τὴν ἔξαψιν δὲ τῆς παραφροσύνης της μία ἰδέα κατεῖχεν αὐτὴν διαρκῶς ὅτι τὰ χείλη της ἦσαν βρωμερὰ καὶ διὰ τῶν ὀνύχων της προσεπάθει νὰ τὰ ἐκριζώσῃ. Ὁ Μελιγαλὰς ἀγωνιῶσαν ἰδὼν αὐτὴν μικροῦ δεῖν ἐρρήγνυτο εἰς λυγμούς, ἀλλὰ κρατήσας τὴν συγκίνησίν του τὴν ἐφίλησεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀπῆλθεν· ὁ Κοζάκος μὲ τὰ χείλη του εἶχε μολύνει τοῦ φιλήματος τὴν πηγήν, καὶ τοῦ ἔκλεψε καὶ τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ τὸ ἔσχατον φίλημα. Ὁ ἀχρεῖος!

Κατελθὼν δὲ εἰς τὴν ὁδὸν ἐκάθησεν ἐπὶ πέτρας τινὸς καὶ ἀνέμενεν· ἀνέμενε μίαν ὥραν· ἦκουσε βήματα· ἠγέρθη· ἦτο ὑπαξιωματικός τις· ἐκάθησε καὶ ἀνέμενεν· παρῆλθε μία ὥρα, δύο ὧραι· ἐπὶ τέλους ἤκουσε τὸ βαρὺ καὶ παραπαῖον βῆμα τοῦ μεθυσμένου Γιουβάνωφ, ἐπιστρέφοντος ἐκ τοῦ χαρτοπαιγνίου· εἶδε διαγραφόμενον τὸ γιγαντῶδές του ἀνάστημα· τότε πέντε ἀλλεπάλληλοι πυροβολισμοὶ ἐβρόντησαν καὶ πέντε σφαῖραι ἐνεπάγησαν εἰς τὸ στῆθος τὸ συλλαβὸν τοὺς κατὰ τῆς ἐπιθανατίου ἐνόχους πόθους· ὁ ἐλευθερωτὴς περιεστράφη περὶ ἑαυτόν, πλήξας τὸν ἀέρα διὰ τῶν βραχιόνων του, τῶν ἐναγκαλισθέντων τὴν νέαν, καὶ κατέπεσε βαρὺς ἐπὶ τοῦ μέρους ἐφ' οὗ διέταξε καὶ ἐμαστίγωσαν τὸν μνηστῆρα, σκάψας σπασμωδικῶς τὸ χῶμα μὲ τὰς ῥικνωθείσας χεῖράς του.

Ὅτε μετ' ὀλίγον μανιώδεις κατελθόντες ἐκ τῆς οἰκίας ὁ Νικόλαος Φεδόροβιτς καὶ οἱ στρατιῶταί του ἐφώρμησαν κατ' αὐτοῦ τὸν εὗρον νεκρόν· τὴν ἕκτην σφαῖραν τοῦ ῥεβόλβερ εἶχε βυθίσει εἰς τὸ στῆθός του, καὶ ἐκτάδην κατακείμενος ἐδέχετο μὲ περιφρονητικὴν ἀπάθειαν τὰ λακτίσματα τῶν ὑποδημάτων τῶν ἐλευθερωτῶν.

Α. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α'

Ἄνθιμος Ἀργυρόπουλος.

Ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες ἰσχυρῶς ἐπέδρασαν εἰς τὴν ἀνύψωσιν καὶ στερεοποίησιν τοῦ ἐθνικοῦ αἰσθήματος καὶ εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ μυστηρίου τῆς ἐθνοσωτηρίου *Φιλικῆς Ἑταιρίας*, ἦτο καὶ ὁ ἠπειρώτης Ἄνθιμος Ἀργυρόπουλος. Ἐγεννήθη τῷ 1768, ἔμαθε μόνον τὰ κοινὰ γράμματα καὶ τὴν μοναχικὴν ἀσπασάμενος πολιτείαν ἐμόναζεν ἐν Θεοδωριανοῖς. Ἕνεκα τῶν φιλελευθέρων αὐτοῦ ἀρχῶν, τοῦ ἄκρου θρησκευτικοῦ φρονήματος, ἐθεωρεῖτο, ὡς ἐχθρὸς τῶν Τούρκων, τέλος δὲ ὑπέπεσε καὶ εἰς τὴν ὑποψίαν τοῦ Ἀλῆ. Ὅτε μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ ἡρωϊκοῦ Σουλίου κατεδιώκοντο οἱ Βότσαραι, ὁ Ἀργυρόπουλος τοὺς ἐπαρηγόρει, τοὺς συνέδραμεν ἐφ' ὅσον αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐπέτρεπον. Σύναμα ἔδιδε ἄσυλον εἰς τοὺς τραυματίας καὶ εἰς ὅσους ὁ τοῦρκος κατέτρεχεν. Ἡ συμπεριφορὰ αὕτη τοῦ ἱερομονάχου παρώργισε τόσον τὸν Ἀλῆ, ὥστε διέταξε νὰ τὸν θέσωσιν ἀλυσοδεμένον εἰς τὴν φυλακήν, εἰς ἣν ἔμεινε διῶν καὶ πεινῶν ἐπὶ δεκαοκτὼ ἔτη. Μόνον τῇ θερμῇ δεήσει ἰσχυρῶν ὁπλαρχηγῶν ἀπελύθη.

Τότε ἐσκέφθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Κέρκυραν, ἔνθα συνέδεσε φιλίαν μετὰ τοῦ Καποδιστρίου, πρὸς ὃν διηγήθη τὰς δεινοπαθείας τῶν Χριστιανῶν. Ἀπὸ Κερκύρας ἦλθεν εἰς Ζάκυνθον, διωρίσθη ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς οἰκογενείας τῶν Λατίνων.

Ἡ Ἑπτάννησος ἦτο τότε ἐλευθέρα μὲ ἴδιον σύνταγμα, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ῥωσίας ὅμως. Ἡ ἑπτάννησος ἦτο τὸ καταφύγιον τῶν προσφύγων Ἑλλήνων· τότε συνέστη καὶ τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν τάγμα, καλούμενον τῶν Ἀλβανῶν, διαιρούμενον εἰς 10 λόχους, ἐκ τῶν προσφύγων Ἑλλήνων, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Φώτου Τσαβέλα, τοῦ Κίτσου Βότσαρη, τοῦ Δήμου Δράκου, τοῦ Γούσα Ζέρβα καὶ τοῦ Γεωργίου Δαγλῆ. Τότε ὁ Δράκος Γρίβας, ὁ Ζαχαριᾶς, ὁ Ἀναγνωσταρᾶς, ὁ Φωτομάρας, ὁ Κωνσταντῖνος Κολοκοτρώνης, διατρίβοντες ἐν Ζακύνθῳ, εἶχον τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἀργυροπούλου, ἅμα δὲ καὶ οἱανδήποτε βοήθειαν διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυσίαν. Ἐνῷ δὲ ἐσχεδίαζον οὗτοι κατὰ πρῶτον τὴν σφαγὴν τῶν Τούρκων εἰς τὰς δυτικὰς τῆς Ἑλλάδος χώρας, ὁ Ἀργυρόπουλος τηρεῖ τὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ὀρεινῶν τῆς Ἠπείρου, ὡς ἱστορεῖ ὁ εἰδικὸς εἰς τὰ τοιαῦτα Χιώτης.

Ἐν τούτοις ἡ ἑπτάννησος γίνεται κτῆμα τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, ὁ γάλλος στρατηγὸς Δονζελώτ, διωργάνιζε κρυφίως τὴν ἕνωσιν τῆς Πελοποννήσου. Ὁ Ἀργυρόπουλος ἐπιφορτίζεται τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων καὶ παρακινεῖ τοὺς ὁπλαρχηγοὺς εἰς τὸ κίνημα. Οἱ ἱεροὶ οὗτοι σκοποὶ ἐματαιοῦντο. Ἐπρόκειτο ἡ *Φιλικὴ ἑταιρία* νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐπανάστασιν.

Ὁ Ἀναγνωσταρᾶς ὁ διαδοὺς τὸ μυστήριον τῆς *Ἑταιρίας* ἐν Πελοποννήσῳ, ἀπέστειλε τὸν Πάγκαλον πρὸς τὸν ἐν Ζακύνθῳ τότε διατρίβοντα Θεόδωρον Κολοκοτρώνην. Οὗτος δὲ μετὰ τοῦ Βασιλείου Πετιμεζᾶ, τοῦ Νικηταρᾶ καὶ Κωνσταντίνου Πετιμεζᾶ, ἐπορεύθη εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἔνθα ἐφημέρευεν ὁ Ἀργυρόπουλος. Ὁ Πάγκαλος ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀναγνωσταρᾶ, δι' ἧς προσεκαλοῦντο νὰ ὁρκισθῶσι πρότερον εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ Ἀργυροπούλου καὶ ἔπειτα ἀνοίξωσι τὰς ἐπιστολὰς μιᾶς ἀρχῆς ἐργαζομένης ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Γένους. Γενομένου τοῦ ὅρκου ἐμυήθησαν ἅπαντες τὸ μυστήριον καὶ διέδωκαν τὴν Ἑταιρίαν ἐν Ζακύνθῳ. Ὁ Ἀργυρόπουλος ὤρκισεν ὅλους ἐκείνους, οἵτινες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἐμυοῦντο τὸ μυστήριον τῆς καταστροφῆς τοῦ βαρβάρου.

Ἡ Ἑπτάννησος μετέβη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ ὁ Ἀργυρόπουλος ὑπεβλέπετο ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἀλλὰ τὸ πάτριον αἴσθημα ὁσημέραι ἐγένετο κρατιότερον. Ἦτο ὁ πνευματικὸς πάντων τῶν *Φιλικῶν* καὶ φιλιλευθέρων. Μὲ ὅσους ἐκ Ζακύνθου μετέβαινον πρὸς τὸν Καποδίστριαν περὶ ἐθνικῶν συμφερόντων, ἦτο εἰς ἀνταπόκρισιν καὶ διετήρει τὴν ἀλληλογραφίαν μεταξὺ ἐκείνων καὶ τῶν ἐνταῦθα, καθότι ἦτο καὶ ὁ γραμματεὺς τῶν μὴ γνωριζόντων γράμματα. Ἦτο ἀφιλοκερδής, τίμιος, ἀγαθόφρων, δημοφιλής, εἰλικρινής, θρῆσκος, καὶ ἐλεήμων. Συνήθροιζε χρήματα διὰ τοὺς ἀγωνιστάς, προητοίμαζε πολεμεφόδια, ἐφιλοξένει τοὺς ἀποστόλους τῆς Ἑταιρίας εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔδιδε καταφύγιον εἰς τοὺς κατατρεγμένους διὰ τὴν πατρίδα, παρώτρυνε τοὺς πάντας ἵνα ὑπάγωσι νὰ ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρησκείας.

Ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἐλευθερώθη ἡ χαρά του ἦτο ἀνέκφραστος· διαρκοῦντος τοῦ ἀγῶνος ἀδιακόπως εἰργάζετο.

Διερχομένου ἐντεῦθεν τοῦ Καποδίστρια ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὑπῆγεν ὁ Ἀργυρόπουλος μὲ πλοιάριον εἰς συνάντησιν, ἵνα ἀφ' ἑνὸς μὲν τὸν συγχαρῇ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διηγηθῇ αὐτῷ τὰς θυσίας τῶν Ἑλλήνων καὶ συστήσῃ αὐτῷ τινὰς οἰκογενείας ἰδίως τὴν τοῦ Βότσαρη.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔχανε τὸ φῶς, ἀκολούθως ὁλοτελῶς ἐστερήθη ἑνὸς ὀφθαλμοῦ. Ἔπειτα διωρίσθη ἐφημέριος τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ ζῶν ἔτι, ἰδίαις χερσίν, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἔκαμε τὸ μνῆμά του, ἐφ' οὗ ἔθεσε τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν:

Α.Χ.Ρ.Ω.
ΑΝΘΙΜΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ
ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΗΠΕΙΡΩΘΕΝ
ΕΝ ΤΩΙ ΤΟΥ ΕΣΤΑΥΡΩΜΕΝΟΥ ΛΑΧΩΝ ΙΕΡΑ-
[ΤΕΥΕΙΝ ΝΑΩΙ
ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΕΑΥΤΩΙ ΖΩΝ ΚΑΤΕΣΚΕΥΑΣΕ
ΕΤ. ΑΩΛΕ' ΤΗΣ Δ ΗΛΙΚΙΑΣ ΑΥΤΟΥ ΞΖ.

Τὸν τάφον τοῦτον αὐτὸς ἐπεμελεῖτο μεγάλως. Ὅτε ἀπεβίωσε, σχεδὸν τυφλός, ὁ μαθητὴς αὐτοῦ, ἱερεὺς Νικόλαος Κασσιμάτης[1] ἐχάραξε κάτωθεν τῆς ἐπιγραφῆς τὰ ἑξῆς:

ΠΛΗΡΩΣΑΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΧΡΕΟΣ ΠΕΡΙ
ΤΑΣ 20 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1847.

1. Τὰς πλείστας εἰδήσεις τῆς πραγματείας ταύτης ὀφείλομεν εἰς τὸν ἱερέα τοῦτον, παρ' ᾧ σώζεται ἐν ἐλαιογραφίᾳ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἀργυροπούλου.

Ἀφῆκε πλῆθος ἐγγράφων λίαν πολυτίμων, ὧν ἡ τύχη ἀγνοεῖται. Δυστυχῶς οὐδεὶς εὑρέθη νὰ σώσῃ αὐτά, ἅτινα θὰ ἦσαν τόσον χρήσιμα διὰ τὴν ἱστορίαν μας.

Ἐν Ζακύνθῳ.

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ.

Η ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΙΣΣΑ[1]

(Μετάφρασις).

Συνέχεια ἰδὲ σελ. 80.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Διαρκούσης τῆς συνδιαλέξεως ταύτης ἥτις ἀπεπνίγη ἐντὸς τοῦ θορύβου τῶν βημάτων τῶν παραπόνων καὶ τῶν ἀρῶν τῆς συνοδείας, τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἁλύσεως μετεβιβάσθη ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς Χρίσνας εἰς τὰς τοῦ Ζαγράβ ἵνα παραδοθῇ εἰς τὸν δικαιοῦχον· ἔπειτα τὸ παραπέτασμα τῶν φύλλων κατεβιβάσθη καὶ ἡ Χρίσνα εὑρέθη πάλιν ἀντιμέτωπος πρὸς τὴν Μαργάτην ἥτις ἐκάθητο ἀκίνητος καὶ σιωπηλὴ ὡς ἀπονεναρκωμένη.

«Ἡ στιγμὴ πλησιάζει, Μαργάτη» εἶπεν.

Ἡ θαλαμηπόλος δὲν ἀπεκρίθη.

«Μήπως κοιμᾶσαι, καλή μου Μαργάτη;

— Ὄχι δὲν κοιμῶμαι, σκέπτομαι· ἀπήντησε τέλος ἐκείνη.

— Σκέπτεσαι περὶ τοῦ σχεδίου μας;

— Τοῦ σχεδίου μας!.. Εἰπὲ μᾶλλον τοῦ ἰδικοῦ σου, μικρά μου· ἡ ἰδική μου γνώμη εἶναι ὅτι καλῶς θὰ ἐπράττομεν σὺ καὶ ἐγὼ παραιτούμεναι αὐτοῦ.

— Σπουδαίως ὁμιλεῖς, Μαργάτη; σοὶ λείπει τὸ θάρρος ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν τῆς ἐνεργείας καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα συντρέχουσιν ἡμᾶς; Ὁ Τζανῆς εἶναι ἀπών· τὸ σκότος τῶν δασῶν τούτων καὶ αὐτὴ ἡ θύελλα ἥτις προμηνύεται, τὰ πάντα εἶναι εὐνοϊκὰ πρὸς τοὺς σκοπούς μας.

— Ἀλλὰ τί θέλεις νὰ κάμω ἐγὼ μόνη, ἀσθενὲς πλάσμα, ἐναντίον ὅλων αὐτῶν τῶν ἀθέων;

— Δὲν εἶσαι τόσον μόνη ὅσον ὑποθέτεις· ἴσως ἐν τῷ στρατεύματι εὑρεθῇ ἀγαθή τις ψυχὴ τὸν αὐτὸν τρέφουσα σκοπόν· τὸ μόνον ὅπερ ἔχεις σὺ νὰ κάμῃς εἶναι νὰ ἐνεργήσῃς παρὰ τῷ συζύγῳ σου, νὰ πείσῃς αὐτόν... ἰδοὺ τὸ πᾶν.

— Ἰδοὺ τὸ πᾶν!.. τὸ θεωρεῖς μικρὸν ἀναμφιβόλως· μὲ συγχωρεῖτε, ὡσεὶ ἐπρόκειτο νὰ τιθασσευθῇ σπῖνος! Ἄλλως τε δὲν ἀκούεις ὡς ἐγὼ τὰς γλαῦκας καὶ τοὺς ὀροκόρακας πῶς κρώζουσιν εἰς τὸ βάθος τῶν δασῶν τούτων; Εἶναι κακὸς οἰωνὸς τοῦτο· τὸ πρωὶ μὲ ἐμάγευσες· ἀλλ' εἶναι τρέλλα· ἐγὼ παραιτοῦμαι. Ἐξήγησας τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τὴν Παναγίαν καὶ ἀπόσυρον τὸν ὅρκον· δὲν θὰ σοὶ μνησικακήσῃ βεβαίως· εἰπὲ εἰς αὐτὴν ἐγὼ δὲν ἠθέλησα».

Ἐν ᾧ ὡμίλει εἰσέτι, ἐκλονίσθη τὸ φορεῖον· ἔρθασαν εἰς τὸν σταθμὸν τῆς ἑσπέρας. Δᾷδές τινες ἀναφθεῖσαι ποὺ καὶ ποὺ ἐφώτιζον τὸ κέντρον εὐρυτάτου καστανεῶνος. Ἡ Χρίσνα βλέπουσα πάσας τὰς ἐλπίδας της καταστρεφομένας ἀλλ' οὐδόλως σκεπτομένη νὰ ὑποχωρήσῃ, ἐδιπλασίαζε τὰς παρακλήσεις παρὰ τῇ ἰδιοτρόπῳ καὶ στυρφῇ συντρόφῳ αὐτῆς χωρὶς οὐδὲν νὰ ἐπιτυγχάνῃ παρ' αὐτῆς, ὅτε εἶδε μεγάλην σκιὰν διαγραφομένην πρὸς τὸ μέρος τοῦ φορείου καὶ μεγάλην τινὰ κεφαλὴν εἰσδύουσαν ἐντός· ἦτο ὁ Δουμβρόσκης.

«Εἶσθε δροσεραὶ ἐδῶ μέσα,» εἶπεν ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴν Χρίσναν. Ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὴν Μαργάτην, «Καλὴ ἑσπέρα, γρηά, εἶπε· δὲν μοὶ δίδεις τὴν κολοκύνθα σου μίαν στιγμήν; ὁ ἥλιος ἐρρόφησε τὴν ἰδικήν μου, ὁ μέθυσος.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην ἡ ἀποστροφὴ ἤθελε φανῆ ὑβριστική· ἀλλὰ δὲν ἦτο τὸ αὐτὸ προκειμένου περὶ τῆς κυρᾶς Μαργάτης. Τί ἐσήμαινε τί ἐπίθετον μετεχειρίσθη ὁ φίλτατος Δούμ; τοὐλάχιστον τῇ ὠμίλησε· διέκοψε τέλος τὴν σχεδὸν δεκαετῆ σιωπήν του, ἥτις τὴν ἔθλιβε τόσον. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν αἴτησίν του, οὐδὲν φυσικώτερον· ἡ ἀξιοσέβαστος ἀκόλουθος τῆς Χρίσνας εἶχε τὴν συνήθειαν οὐδέποτε νὰ ἐπιχειρῇ ὁδοιπορίαν χωρὶς πρότερον νὰ προμηθευθῇ μικράν τινα φιάλην μὲ στρογγύλην γαστέρα πεπληρωμένην μὲ τονωτικόν τι ποτόν, ῥακὴν ἢ ῥούμιον. Ἔσπευσε λοιπὸν νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῶν θυλακίων της τὴν φιάλην καὶ ἐν τῇ σπουδῇ αὐτῆς ἔσυρεν ἔξω καὶ τὸ τεμάχιον τῆς ἀλύσεως, τὸ ὁποῖον ταχέως ἔκρυψεν, ἐν ᾧ προσέφερε τὴν φιάλην εἰς τὸν σύζυγόν της μετὰ μειδιάματος ὅσον τὸ δυνατὸν τρυφεροῦ.

Ὁ Δουμβρόσκης ἐξεκένωσεν ἀμυστὶ τὴν φιάλην καὶ ἀπέδωκεν αὐτὴν εἰς τὴν Μαργάτην ἐπειπὼν ἐν «εὐχαριστῶ, καλή μου Μαργάτη» ὅπερ ὀλίγου δεῖν νὰ ἀποτρελλάνῃ τὸ εὐτυχὲς πλάσμα· ἔπειτα ἀπευθυνόμενος καὶ πάλιν πρὸς τὴν Χρίσναν εἶπεν·

«Ὁ ἀρχηγὸς δὲν εἶναι ἐδῶ ὅπως ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ σοῦ· ἀλλ' ἔσο ἥσυχος, Μαυροβουνιώτισσα, ἀναλαμβάνω ἐγὼ τῇ διαταγῇ τοῦ Πολωνοῦ. Δὲν θὰ ἔχῃς ἐδῶ ὡραῖόν τι σπήλαιον ὅπως ἐν Μαυροβουνίῳ ἀλλὰ φύλλα δὲν θὰ λείψωσι πρὸς κατασκευὴν κλίνης μαλακῆς διὰ σὲ καὶ τὴν Κυρίαν Δουμβρόσκη».

Καὶ ἀπεχαιρέτισε τὰς δύω γυναῖκας ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ. Ἡ Μαργάτη ἤνοιγε καθ' ὑπερβολὴν τοὺς ὀφθαλμούς... ἤκουσε καλῶς; δὲν ἦτο ὄνειρον;.. εἶπε «Καλή μου Μαργάτη», εἶπε «Κυρία Δουμβρόσκη». Δὲν ἦτο πλέον κυρία ἑαυτῆς· ἔπασχε νευρικὰς ἀνασκιρτήσεις· ἐπανέλαβε καὶ πάλιν ὅλην αὐτῆς τὴν προθυμίαν· δὲν ἀμφέβαλλε πλέον περὶ τῆς ἐπιτυχίας.

«Βεβαίως αὐστηρὰ τὸν ἔκρινα, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν· ἐὰν οἱ πρὸς ἐμὲ τρόποι του δὲν ὑπῆρξαν πάντοτε εὔσχημοι, τοῦτο ὠφείλετο μᾶλλον εἰς ἀπερισκεψίαν ἢ εἰς κακίαν· ἦτο τόσῳ νέος! ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἡ νεότης παρέρχεται, ἀδίκως ἀπηλπίσθην, θὰ γείνῃ ἰδικός μου καὶ πάλιν».

Καὶ ἤδη τὸ μέλλον ὑπεδείκνυεν αὐτῇ νέους ὁρίζοντας εὐτυχίας πρὸς τὸ μέρος τῆς Οἰδεμβούργης. Ἐν τῇ παραφορᾷ αὐτῆς λαμβάνουσα τὰς χεῖρας τῆς Χρίσνας, σχεδὸν ἐπίσης εὐτυχοῦς, ἐνεθουσία καὶ ἐτραγῴδει ὅλα τὰ ἀρχαῖα οὐγγρικὰ ᾄσματα μεθ' ὧν ἰσχυρίζετο ὅτι ἐνανούριζεν ἄλλοτε τὸν νέον καὶ πολυαγάπητόν της κύριον τὸν κόμητα Γεώργιον Ἀρσταΐν Ζαπόλσκυ.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ καστανεὼν μετεβάλλετο εἰς στρατόπεδον. Διενεμήθησαν ζωοτροφίαι κατὰ διαταγὴν τοῦ Παύλου· ἕκαστος διωργάνιζε ἐφ' ὅσον κάλλιον τὰ τῆς κοίτης του, ἄλλος μὲν ζητῶν γωνίαν τινὰ μαλακῆς γῆς, ἄλλος δὲ ζητῶν κατάλληλον δένδρον τὸ ὁποῖον νὰ τῷ χρησιμεύσῃ ὡς σκέπη ἢ ὡς ἀνάκλιντρον· Ἀνήφθησαν καὶ πυρὰ ὄχι χάριν θερμάνσεως ἀλλὰ πρὸς ἐκφόβισιν τῶν ἀγρίων θηρίων καὶ οἱ πλέον λαίμαργοι τῆς συμμορίας εἶχον οὕτω τὸ μέσον νὰ ἐνισχύσωσι τὸν στόμαχον διὰ δείπνου θερμοῦ.

Ὁ Δουμβρόσκης δὲν ἔβραδυνε νὰ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸ φορεῖον· ἔφερε τροφὰς εἰς τὰς δύο γυναῖκας. Ἀλλ' ἡ μὲν Χρίσνα πιστὴ εἰς τὰς ἀποφάσεις αὐτῆς εἶχε τὰς ἰδιαιτέρας της προμηθείας· ἡ δὲ Μαργάτη δὲν εἶχεν ὄρεξιν ὡς ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς εὐτυχίας κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔλεγεν ἡ θαλαμηπόλος, μόνην ἀνάγκην εἶχε νὰ τιναξῇ τὴν νάρκην τῶν ποδῶν της εὐχαρίστως δὲ θὰ παρεχώρει τὴν διπλῆν μερίδα εἰς τὸν Δουμβρόσκην, ἂν οὗτος, μετὰ τὸ δεῖπνόν του ἐννοεῖται, συγκατένευε νὰ τὴν συνοδεύσῃ εἰς τὸν μικρὸν περίπατόν της. Ἄλλως τε εἶχε νὰ τῷ ὁμιλήσῃ.

Ὅλα ταῦτα ἐλέχθησαν ὄχι διὰ μιᾶς· ἀλλὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον καθ' ὅσον τὸ φρούριον ἐφαίνετο μᾶλλον εὐάλωτον.

«Ἂν ἔχῃς νὰ μοὶ ὁμιλήσῃς, Μαργαρίτα, ἀπεκρίθη ὁ κολοσσὸς προσπαθῶν νὰ χαμηλώσῃ κατὰ ἕνα τόνον τὰς χορδὰς τῆς ὀξείας του φωνῆς ἔχω τώρα μίαν ὥραν εἰς τὴν διάθεσίν σου. Ὁ Ἀγριόχοιρος εἶναι τῆς φρουρᾶς πλησίον τοῦ Μαγνάρου καὶ θὰ τὸν διαδεχθῶ ἐγώ· λοιπὸν ἂν ἡ Μαυροβουνιώτισσα ἠμπορεῖ νὰ σὲ στερηθῇ, ἡ στιγμὴ εἶναι κατάλληλος πρὸς περίπατον· τὸ δεῖπνον θὰ ἔλθῃ μετὰ ταῦτα.

Ἡ Χρίσνα ἔσπευσε νὰ δώσῃ πλήρη συγκατάθεσιν· ἀρνηθεῖσα δὲ τὴν ἐκ φύλλων κλίνην ἣν ἡτοίμασεν ὁ Δαλματός, ἔμεινεν ἐν τῷ φορείῳ προσηλοῦσα τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ Ζαγράβ καὶ τοῦ αἰχμαλώτου.

Οἱ σύζυγοι βαδίζοντες μὲ τὸ αὐτὸ βῆμα ἀλλ' εἴς τινα οὐχ ἧττον ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν εἰσῆλθον εἰς τὸν πρὸ ἑαυτῶν ἀνοικτὸν δρόμον πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τῶν ἰδόντων αὐτοὺς Σλάβων καὶ ἐγένοντο ἄφαντοι ἐν μέσῳ τοῦ σκότους.

Ὁ δρόμος οὗτος ἦτο ἐκεῖνος δι' ὧν ἡ συμμορία ἔφθασεν εἰς τὸν καστανεῶνα· ἐκ τῶν πυκνῶν ἁλσῶν αἱ γλαῦκες καὶ οἱ ὀροκόρακες διέχυνον εἰσέτι τὰ πένθιμα αὐτῶν κελαδήματα· ἀλλ' ἡ κυρία Δουμβρόσκη ἐν τῷ θριάμβῳ αὐτῆς δὲν ἐσυλλογίζετο ὅτι ἦσαν οἰονεὶ δυστυχίαι.

ΚΕΦ. Δ'

Οἱ βουκολικοὶ ἔρωτες τοῦ Δαλματοῦ.

Συνεσταλμένη ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ αὐτῆς, κρύπτουσα τὴν εὐτυχίαν της, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς χαμηλωμένους ἀλλὰ μὲ πάλλουσαν τὴν καρδίαν ἡ κυρὰ Μαργάτη ἐφαντάζετο ὅτι διέτρεχε τὴν εὐτυχῆ ἐκείνην ἡμέραν καθ' ἣν βαδίζουσι παρὰ τὸ

1. Μυθιστορία τοῦ κ. X. B. Saintine.

πλευρὸν τοῦ γίγαντός της ἐπορεύετο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Οἰδεμβούργης ἵνα εὐλογηθῇ ὁ γάμος αὐτῆς. Ἡ πτωχὴ ἐλησμόνει ὅτι τὴν τελετὴν ἐκείνην διεδέχθη τὸ γαμήλιον γεῦμα καὶ τὸ γεῦμα τοῦτο τὰ ζυλοκοπήματα τοῦ γαμβροῦ.

Μὴ λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν βαθεῖαν σκοτίαν ἠθέλησε νὰ ῥίψῃ κρυφίως περιπαθὲς βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἀπωλολότως τέκνου τὸ ὁποῖον ἐπανήρχετο, ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦτο ἀπώλετο ἄπρακτον· ἔπειτα μετά τινα δισταγμὸν προφασιζομένη τὰς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους ἐν αἷς προσέκοπτε ἔλαβε τὸν βραχίονα αὐτοῦ ἐκβαλοῦσα στεναγμόν.

Ὁ Δουβρόσκης δὲν ἀντέστη οὐδ' ἐφάνη δυσαρεστηθεὶς ἐπὶ τῇ τρυφερᾷ προσψαύσει· μετά τινα σιωπὴν ἡ σύζυγος ἐψιθύρισε·

— Ἔχομεν πολλὰ νὰ εἴπωμεν πρὸς ἀλλήλους Δούμ.

— Πιθανόν, Μαργαρίτα· μὴ διστάζῃς· εἶμαι ὅλος προσοχή· ἴσως καὶ ἐγὼ θὰ σ' ἀπαντήσω· καὶ πρῶτον ἂς καθήσωμεν.

Ἐπροχώρησε πρὸς τὸ πρανὲς τῆς ὁδοῦ καὶ ἐκάθησεν ὑπὸ δένδρον τι. Ἡ Μαργάτη ἐτοποθετήθη παρ' αὐτῷ ἔχουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ γόνατος τοῦ πολυαγαπημένου.

«Μικρέ μου Δούμ, τῷ εἶπε, ἐνθυμεῖσαι τὴν Οἰδεμβούργην;

— Θεοῦ Κύριε! μήπως θὰ μοὶ ὁμιλήσῃς περὶ Οἰδεμβούργης. Πίστευσόν με Οὐγγαρίς προτιμότερον νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἂν καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην μήτε ὁ μὲν μήτε ἡ δὲ φαίνεται· ἂς ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς κυρίας σου, τῆς Μαυροβουνιωτίσσης, ἂν ἐπιθυμεῖς κ' ἐγὼ τὸ προτιμῶ. Ἴσως περὶ αὐτῆς ἔχεις τι νὰ μ' ἐμπιστευθῇς· ἔχεις παράπονα κατ' αὐτῆς; σὲ προσέβαλε; ἂς προσέξῃ καλῶς· ἂν εἶναι κυρία Τζανῆ, εἶσαι καὶ σὺ κυρία Δουμβρόσκη.

— Δὲν πρόκειται περὶ αὐτῆς ἀλλὰ περὶ ἡμῶν Δούμ· καὶ θὰ σοὶ ὁμιλήσω περὶ τοῦ παρελθόντος ἂν καὶ δὲν φαίνεσαι διατεθειμένος νὰ ἀκούσῃς τι περὶ αὐτοῦ· ἀλλ' ἔχω τοὺς λόγους μου.

— Ἂν ἔχῃς λόγους Μαργαρίτα καὶ εἶναι εὔλογοι ἀλλάζει τὸ πρᾶγμα, ἀπεκρίθη ὁ Δαλματὸς μετὰ τελείας ὑποταγῆς.

— Δὲν εἶναι κακὸν Δοὺμ νὰ ἀναδράμωμεν εἰς τὴν εὔθυμον ἐποχὴν ἐκείνην ὅτε μὲ ἔκαμες τὸν ἔρωτα. Ἐνθυμεῖσαι τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἦλθες εἰς τὸν τόπον μας μὲ τὴν μητέρα σου, ἥτις ἔλεγε τὴν τύχην; Καὶ οἱ δύο ἦσθε πτωχοὶ καὶ ἄθλιοι· σᾶς ἔδωκα ἄσυλον κατὰ τὴν συνήθειαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν ὀπισθίαν αὐλὴν τοῦ πύργου πρὸς τὸ μέρος τοῦ σκυλοτροφείου· ἔτρωγες ὅ,τι σ' ἔδιδαν λαίμαργε καὶ ποτὲ δὲν ἔλεγες φθάνει, ὥστε δὲν σ' ἐγλύτωνε οὐδὲ τὸ σιτηρέσιον τῶν σκύλων· αὐτὰ σ' ὑπενθυμίζω ὄχι πρὸς κατηγορίαν σου ἀλλὰ διὰ νὰ σ' εἴπω ὅτι πρὶν ἔλθῃς εἰς τὸν τόπον μας ἐγνώρισες τί ἐστι δυστυχία, πτωχόν μου τέκνον. Ἡ μήτηρ σου ἤθελε νὰ σὲ κάμῃ χοιροβοσκόν· ἀλλ' ἐγὼ ἐσχημάτισα καλλιτέραν ἰδέαν περὶ σοῦ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν σὲ εἶδον νὰ κολυμβᾷς εἰς τὴν λίμνην· ἐνήργησα νὰ σοὶ δοθῇ μία θέσις ἐν τῷ φασιανοτροφείῳ τοῦ πύργου· οἱ φασιανοί, ἐννοεῖς, εἶναι εὐγενέστεροι τῶν χοίρων· ἦσο ἐπιφορτισμένος νὰ ζητῇς ὠὰ μυρμήκων· ἀνεχώρεις τὸ πρωὶ καὶ μόλις ἐπέστρεφες τὸ ἑσπέρας· διήρχεσο τὸν καιρόν σου μέσα εἰς τὰ δάση· μόνον τὰ δάση ἠγάπας· τότε ἐνήργησα νὰ διορισθῇς ὑπὸ τοῦ αὐθέντου δασάρχης· ἀλλ' ἀντὶ νὰ φυλάττῃς τοὺς λαθροθήρας, ἐλαθροθήρας καὶ σὺ μετ' αὐτῶν. Τί νὰ κάμω; σ' ἐσυμπάθουν.

— Ἰδοὺ ὁλόκληρος κατήχησις· ἔχεις καλὸν μνημονικὸν Οὐγγαρίς.

— Ὑπομονή· ἐπανέλαβεν ἡ Μαργάτη ἥτις ἐνόμισεν ἐπιδεξιώτατον ὅπως ἐξεγείρῃ ἐν τῇ καρδίᾳ του αἰσθήματα εὐγνώμονα νὰ τῷ ὑπενθυμίσῃ ἐν εἴδει προοιμίου τί ὤφειλεν εἰς αὐτήν. Μάλιστα σ' ἐσυμπάθουν· ἄλλως τε ἤμην ἡ μόνη σου προστάτις· ἡ μήτηρ σου εἶχεν ἐκδιωχθῆ ἤδη ἐκ τῆς χώρας ὡς μάγισσα . . .

— Καὶ ὡς κλέπτρια, διέκοψεν ὁ Δαλματός· ἀλλ' ἀρκετὰ ὡμίλησες νομίζω δὲν ἀνέβαλον τὸ δεῖπνόν μου διὰ νὰ ἀκούσω διὰ μακρῶν τὴν ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος. Τελείωσον.

[Ἕπεται συνέχεια].

ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΖΟΡΚΙΑ

Διὰ τὸ ἀνεμοπόρωμα

Μονόπυρος τσοπάνης, μονόπυρο τσικοῦρι πῆρε, σὲ μονόπυρο βουνὸ ἀνέβηκε νὰ κόψῃ μονόπυρα ξύλα, νὰ κάμῃ μονόπυρη στάνη νὰ βάλῃ μονόπυρα γίδια, νὰ ἀρμέξῃ μονόπυρο γάλα, νὰ ῥίξῃ μονόπυρη πητιά, νὰ πήξῃ μονόπυρο τυρί, νὰ τὸ βάλλῃ στὴν μονόπυρη τσαντήλα, νὰ τὸ κρεμάσῃ στὸ μονόπυρο στύλο· νὰ πίξῃ τὸ μονόπυρο τυρόγαλο στὸ μονόπυρο λότσο νὰ φάνε τὰ μονόπυρα σκυλιὰ νὰ ψωφήσουνε. Τὰ σκυλιὰ νὰ μὴν ψωφήσουνε ἀλλὰ νὰ ψωφήσῃ τὸ ἀνεμικὸ τῆς *δεῖνα*· μήτε μονόπυρος τσοπάνης, μήτε μονόπυρη ἡ φορεσιά του, μήτε μονόπυρο τὸ τσικοῦρί του ποῦ ἔκοβε τὰ ξύλα· μήπως εἶνε ἀνεμοπύρωμα εἰς τὴν *δεῖνα*; καὶ τώρα τὸ ξορκίζω καὶ τὸ ξεσηκόνω ἀπὸ αὐτήν, μήπως εἶνε ταταρκουσμα, μήπως πέρασε στὰ ἀπονυψίδια του, καὶ τώρα τὸ ξώρκισα καὶ τὸ ξεσήκωσα ὅπως ξορκίζῃ ὁ ἥλιος τὰ παιγνίδια τῆς νύκτας καὶ ὅπως λάμπῃ ὁ ἥλιος, ἔτσι νὰ λάμψῃ ἡ ὑγεία της εἰς τὸ σῶμά της καὶ νὰ φύγῃ τὸ κακὸ ἀπὸ πάνω της (ἐὰν ἦνε πρωὶ θὰ εἰπῇ αὐτό, ἐὰν δὲ βράδυ) ὅπως ξεσηκώθῃ ὁ ἥλιος ἀπὸ δένδρα, ἀπὸ κλαδιὰ ἀπὸ βουνά, ἔτσι νὰ ξεσηκωθῇ καὶ τὸ ἀνεμοπύρωμα ἀπὸ τὴν *δεῖνα* καὶ ἀπὸ ὅλον της τὸ σῶμα καὶ νὰ πάῃ στὰ ἀκατοίκητα τὰ μέρη.

Ἀέρας τό φερε καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ ξώρκισε (τρίς).

Διὰ τὰ ἄλογα

Πρῶτον οἱ Ἅγιοι Ἀνάργυροι καὶ ἔπειτα ὁ ἅγιος Μόδεστος νὰ ζωρκίσῃ ἀπ' τ' ἄλογο αὐτό, τὸν πόνο, τὸν στρόφο, καὶ πᾶν κακὸν καὶ δαιμόνιον καὶ πονηρὸν ὀφθαλμόν, ἢ ἀπὸ ζήλεια, ἢ ἀπὸ φθόνο, ἢ ἀπὸ μάτι τὸ ξορκίζω νὰ μὴ σταθῇ εἰς αὐτὸ παρὰ νὰ ξεσηκωθῇ εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ βουνὰ καὶ εἰς τὸ ἄλογο νὰ ἔλθῃ ἡ ὑγεία καὶ ἡ εὐρωστιά.

Διὰ τὸν πονόμματον

Ἀσημένια παναγιὰ σὲ ἀσημένιο θρονὶ καθότανε, μὲ ἀσημένιο βαμβάκι ἔγνεθε, μὲ ἀσημένια ῥόκα, μὲ ἀσημένιο σφοντίλι μὲ ἀσημένιο ἀδράκτι καὶ μὲ ἀσημένιο ἀγκίνη.

Ἐπετάχθη μία σκλήθρα ἀσημένια καὶ ἐπῆρε στὸ μάτι τὸν *δεῖνα*, σκούζει, φωνάζει τὸ μάτι του τὸν πονάει, ἄκουσε ἡ Παναγία καὶ λέγει τί ἔχει καὶ σκούζει, τὸ μάτι του πονεῖ; πάρτε τρεῖς καλαμνιαῖς τρίκομπαις, εἶπεν ἡ Παναγία, καὶ τρεῖς κλωσταῖς τριῶν λογιῶν, ἄσπρη, μαύρη καὶ κόκκινη, καὶ ξορκίστε το καὶ ξεσηκόστε το καὶ στεῖλτέ τε εἰς τὸν πάτο τῆς θάλασσας καὶ ὅπως λάμπῃ ὁ ἥλιος ἔτσι νὰ καθαρίσῃ καὶ νὰ λάμψῃ τὸ φῶς του.

Διὰ τὸν πόνο τῆς κοιλιᾶς

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Παναγίας καὶ βοήθησέ με Θεέ μου νὰ ξορκίσω ἀπὸ τὸν δεῖνα τὸ κάθε του κακό: Δεσπότης γάμο ἔκαμε, τὴ γῆς τὴν οἰκουμένη κάλεσε, τὸν κατηραμένο δὲν τὸν κάλεσε· ὁ κατηραμένος κλαίει φωνάζει, δέρνεται, σκοτόνεται γιατὶ δὲν τὸν κάλεσε, τοῦ λένε τοῦ δεσπότη πῶς δὲν τὸν κάλεσες καὶ κλαίει καὶ φωνάζει; γιατὶ ἤτανε βρωμιάρης καὶ σαλιάρης καὶ δὲν τὸν ἤθελα, αὐτὸς ἐθύμωσε καὶ ποῦ νὰ πάῃ νὰ χύσῃ τὸν θυμόν του, τὸν ἔχυσε στὴν *τάδε*.

Αὐτὴ ἔκλαιε, ἐφώναζε, ἔργιουζε ἀπὸ τὸν πόνο· πέρασε ὁ Χριστὸς μὲ τοὺς Ἀποστόλους καὶ ῥώτησε τί ἔχει καὶ φωνάζει, εἶπαν οἱ Ἀπόστολοι, Χριστέ μου, καταραμένος τὴν πειράζει. Πᾶρτε μαυρομάνικο μαχαῖρι καὶ μονόκομπο καλάμι καὶ ξορκίστε τον καὶ στεῖλτέ τον στὴν ἄπατη τρύπα, νὰ φύγῃ ἀπὸ τῆς 72 φλέβας τῆς καρδιᾶς της καὶ τοῦ σώματος νὰ χαθῇ νὰ ξορκισθῇ νὰ πάῃ στὸν πάτο τῆς θάλασσας ἀνάμεσα στὰ δυὸ βουνὰ ποῦ θὰ καθίσῃ ὁ ἥλιος, γιατὶ αὐτὴ εἶνε χριστιανὴ καὶ μυρωμένη τοῦ Χριστοῦ παραδομένη καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ τὰ κακὰ τὰ διασκορπᾷ.

ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ.

ΟΙ ΑΝΕΜΟΙ

τῆς λίμνης τοῦ Μεσολογγίου.

Τὴ λίμνη πῶχει βιὸς προικιὰ καὶ γαλανὰ τὰ νιάτα
τὴν ἀγαποῦν οἱ ἄνεμοι, θεότρελλα κεφάλια,
Κι' ἀφίνουν τὰ ψηλὰ βουνὰ καὶ τὰ βαθειὰ κανάλια,
Καὶ νὰ τὴν πάρουν ἔρχονται μέσ' σὲ φτερὰ βαρβάτα.

— Γιὰ 'κείνη χύνεις δάκρυα, γαρμπῆ, κλῶμὸ γεμάτα,
λυώνεις βορριᾶ, μὲ βογγητά, ὄστρια, 'γάλι' ἀγάλια,
Γιὰ 'κείνη μόσχους καὶ ὀροσιαῖς σκορπᾶτε, μαϊσράλια,
Κι' ἐσύ, πονέντε, τὰ φιλιὰ τὰ μελοζαχαράτα.

Ἀλλὰ ἡ ἀκατάδεχτη νυφούλα σὲ σᾶς θέλει . . .
Τὴ βλέπεις, πότε σκλίζεται καὶ φεύγει 'ς τὴ στερριά,
Πότε σὲ ῥήχη κρύβεται, καὶ πότε δὲν τὴ μέλει.

Γιατ' ἀγαπάει τὸν οὐρανὸ τὸ ῥῆγα μὲ μαράζι,
Κι' ὅλο 'ς τὸν ὕπνο ῥίχνεται βαρειὰ
Γιὰ νὰ τὸν βλέπῃ 'ς τ' ὄνειρο πῶς τὴ σφιχταγκαλιάζει.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ «ΚΟΡΙΝΝΗΣ», ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.